

ΔΕΛΤΙΟ ΘΥΕΛΛΗΣ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ', ΤΕΥΧΟΣ 43/23, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2015, ΤΙΜΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ 1 ΕΥΡΩ

Ασφαλή σύνορα ή ασφαλείς πρόσφυγες;

Ιχώρες της ΕΕ –και όχι μόνο– βρίσκονται στο κέντρο αυτού που ονομάζεται «προσφυγική κρίση», για την οποία βεβαίως οι ίδιες (ιδιαίτερα οι πλέον ισχυρές) έχουν μεγάλη ευθύνη. Από το καλοκαίρι, η Ευρώπη-Φρούριο, πιεσμένη από το μαζικό –και μαχητικό– ρεύμα προσφύγων, καθώς και το πλατύ κίνημα αλληλεγγύης σε αυτούς, υποχρεώθηκε να παγώσει την πολιτική των κλειστών συνόρων και να επιτρέψει τη μαζική διέλευση πολιτικών κυρίως, αλλά και οικονομικών προσφύγων από τη ΝΔ Ευρώπη προς τον ευρωπαϊκό Βορρά. Σε αυτή την –προφανώς θετική– εξέλιξη έπαιξε ιδιαίτερο ρόλο η αλλαγή στάσης της Ελλάδας μετά την άνοδο στην πολιτική εξουσίας του ΣΥΡΙΖΑ· επρόκειτο για απροετοίμαστη και ημιτελή αλλαγή, καθώς δεν εξασφάλιζε ούτε την ασφαλή μετακίνηση των εισερχομένων ούτε τη στοιχειωδής αξιοπρεπή προσωρινή διαμονή τους, αλλά αποτελεί μακράν την πλέον προοδευτική μεταναστευτική πολιτική σε νοτιοευρωπαϊκό επίπεδο.

Δυστυχώς, αυτή η –εξ ανάγκης– αλλαγή της ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής δεν εδράστηκε ούτε στην αναθεώρηση των καταστατικών όρων της Ευρώπης-Φρούριο ούτε σε κάποια ριζική διαφοροποίηση των διαθέσεων της πλειονότητας του πολιτικού προσωπικού των ευρωπαϊκών κρατών, αλλά και των κοινωνιών απένanti στους πολιτικούς και τους οικονομικούς πρόσφυγες – πώς άλλωστε, όταν είναι απολύτως σαφές ότι το «ευρωπαϊκό οικοδόμημα» στριμένεται στον αποκλεισμό, την εξαίρεση δικαιωμάτων και τον (ανισόμετρο ανά χώρα, αλλά πανταχού παρόντα) ρατσισμό.

Με αυτή την έννοια, η ολιγόμονη χαλάρωση των συνόρων [ξανα]δίνει τη θέση της στη σκλήρυνση, με προσθήκη πλέον ενός ακόμα «εξωτερικού συνόρου», αυτού της Τουρκίας, τη σταδιακή κατάργηση του «βαλκανικού δρόμου», την αναβάθμιση της Frontex και την υποχρέωση της Ελλάδας να [επανα]υιοθετήσει αποτρεπτικές και καταστατικές πολιτικές.

Αυτή την εξέλιξη δεν δημιούργησε, αλλά διευκόλυνε εξαιρετικά το τρομοκρατικό έγκλημα του ISIS στο Παρίσι. Γιατί ακριβώς παρόξυνε το αίσθημα ανασφάλειας και τα αντίστοιχα ξενοφοβικά στερεότυπα μεγάλων τμημάτων των ευρωπαίων πολιτών ενώ έλυσε τα χέρια πολλών κυβερνήσεων –με πρωτοπόρα τη γαλλική– όχι μόνο να απογειώσουν την ισλαμοφοβία και την κρατική καταστολή, αλλά και να εμπλακούν ενεργά (και καταστροφικά) στον πόλεμο της Συρίας, προκαλώντας και νέους πρόσφυγες, αλλά και νέα τρομοκρατικά εγκλήματα.

Εδώ οφείλουμε να διευκρινίσουμε το εξής: Ασφαλώς, η ιμπεριαλιστική κυριαρχία και βαρβαρότητα ευνοεί τη δημιουργία και την ανάπτυξη τεράτων όπως ο ISIS, αλλά δεν τα κατασκευάζει αποκλειστικά ή κυρίως με δικά της υλικά. Μια τέτοια άποψη υποτιμά τις κοινωνίες, τον πολιτισμό τους, την ίδια την ταξική πάλη. Η σήψη των αραβικών κοσμικών δικτατοριών (Χουσεΐν, Καντάφι, Άσαντ κ.λπ.), η εγκαθίδρυση κοινοβουλευτικών δικτατοριών, όπως αυτή του Σίσι στην Αίγυπτο, η συντριπτική πολιτική και ιδεολογική ήπτα της αραβικής Αριστεράς [με προεξάρχουσα την παλαιστινιακή], η ανάπτυξη του ισλαμικού φονταμενταλισμού ως «ταυτοτικής σημαίας» εκατομμυρίων εξαθλιωμένων και καταπιεσμένων από τη χριστιανική Δύση και το σιωνιστικό Ισραήλ, καθώς και ο πολιτισμοκρατικός ρατσισμός και οι κοινωνικές διακρίσεις που υφίστανται οι μουσουλμανικοί πληθυσμοί στο εσωτερικό των ευρωπαϊκών χωρών αποτελούν γενεσιονέργεις αιτίες εξίσου – αν όχι περισσότερο – σοβαρές για τη δημιουργία του Ισλαμικού Κράτους, της Αλ Κάιντα ή της Αλ Νούσρα.

Η ένταση, λοιπόν, των «ευρωπαϊκών πολιτικών ασφάλειας» ορίζει την πλήρη «ανασφάλεια δικαιωμάτων» των μεταναστών και των προσφύγων και τη δραστική συρρίκνωση των χώρων ελευθερίας και της ιδεολογικής επιρροής των κοινωνικών κινημάτων και της Αριστεράς σε ευρωπαϊκό πεδίο ενώ, παράλληλα, σηματοδοτεί την εγκατάσταση της Ακροδεξιάς στην κεντρική πολιτική σκηνή – η οποία της Λεπέν στις γαλλικές περιφερειακές εκλογές είναι ενδεικτική.

Επίκειται μια εξαιρετικά δύσκολη [έως τραγική]

περίοδος για τους πρόσφυγες – και, λιγότερο βέβαια, για εμάς τους υπόλοιπους. Το πιθανότατο σφράγισμα των συνόρων για την πλειονότητα των προσφύγων θα σημάνει απογέωση της εξαθλίωσης και της απελπίσιας, αύξηση των πνιγμάτων στο Αιγαίο και τη Μεσόγειο, ένταση της κρατικής καταστολής και της εκμετάλλευσης των προσφύγων από τους διακινητές, εγκλωβισμός χιλιάδων ανθρώπων στα νησιά και κυρίως την Αθήνα, αύξηση της ξενοφοβίας, του ρατσισμού και της φασιστικής βίας.

Τίποτα δεν είναι εύκολο, αλλά επιμένουμε: Καμιά αποτροπή στη θάλασσα δύσων προσφύγων επιχειρούν να φτάσουν στην Ελλάδα, αντίθετα ναυαγοσωστική φροντίδα σε όλη την έκταση του Αιγαίου: άνοιγμα των γεφυρών διόδου του Έβρου από την Τουρκία στην Ελλάδα δημιουργία τώρα ανοιχτών δομών φιλοξενίας για δύσους πολιτικούς και οικονομικούς πρόσφυγες φτάνουν εδώ: πολιτικό άσυλο σε δύσους-ες επιθυμούν χωρίς αποκλεισμούς.

Παράλληλα, διεκδικώντας τα προηγούμενα, αλλά και εφαρμόζοντάς τα από σήμερα στην πράξη: Σθεναρή κινητοποίηση ενάντια σε κάθε καταστατική προσπάθεια της κυβέρνησης να σφραγίσει τα ελληνικά σύνορα αναβάθμιση της έμπρακτης αλληλεγγύης ιστεγαστικές καταλήψεις, μαζικά συσσίτια, δομές περιθαλψης, αντιφασιστική προστασία και φιλοπροσφυγικές εκστρατείες, ναυαγοσωστικές περιπολίες κ.λπ.: συντονισμός με τα ευρωπαϊκά κινήματα για ελεύθερη και ασφαλή μετακίνηση των προσφύγων, για να ανοίξουν τα σύνορα και να πέσουν οι φράχτες...

Βαθιά στο τέλμα

Όλα τριγύρω αλλάζουνε και όλα τα ίδια μένουν, τραγούδαγε πριν από τρεις δεκαετίες ο Παπάζογου. Το στιχάκι θα μπορούσε κάλλιστα να αποτελέσει μια συνοπτική περιγραφή της κατάστασης που έχει δημιουργηθεί μετά τη σύναψη του τρίτου Μνημονίου, τις εκλογές τη 20ής Σεπτεμβρη, καθώς και την υπερψήφιση των «προαπαιτούμενων». Παρ' όλο που το κυβερνών πολιτικό προσωπικό έχει αλλάξει άρδην, η πολιτική σε γενικές γραμμές παραμένει η ίδια. Εν τέλει, μικρή σημασία έχει αν το Μνημόνιο το εφαρμόζει ο ΣΥΡΙΖΑ ή η ΝΔ μαζί με το ΠΑΣΟΚ. Θα μπορούσαμε να πούμε, μάλιστα, ότι τα πράγματα δεν μένουν απλώς τα ίδια, αλλά χειροτερεύουν. Η λιτότητα επιδρά συσσωρευτικά στην καθημερινότητα των πολλών, ενώ στη γενικευμένη φτώχεια έρχεται να προστεθεί η απογοήτευση από τη διαφεύση μένη ελπίδα που εκπροσώπησε ο ΣΥΡΙΖΑ.

Καθεστώς πειθάρχησης

Με την εφαρμογή του τρίτου Μνημονίου, και μάλιστα από μια κυβέρνηση που έχει αναφορά στην Αριστερά, αποδεικνύεται ο βασικός ισχυρισμός που διατυπώσαμε ήδη από την εποχή του Καστελλόριζου. Το Μνημόνιο δεν είναι απλώς ένα πρόγραμμα «δημοσιονομικής προσαρμογής». Είναι κάτι πολύ περισσότερο. Στην πραγματικότητα, συνιστά, από τη μια μεριά, ένα πολιτικό πρόγραμμα για τη μεταφορά των βαρών της κρίσης στους πολλούς προς όφελος των λίγων και, από την άλλη, αποτελεί ένα σχέδιο ριζικής αναδιαμόρφωσης της ελληνικής κοινωνίας, με κατευθυντήριες γραμμές τη διαρκή λιτότητα, την κυριαρχία της αγοράς, τον άκρατο ανταγωνισμό και τη γενικευμένη απορύθμιση. Ένα σχέδιο που διαμορφώνει μια νέα κοινωνία και ένα νέο τύπο εργαζόμενου. **Δηλαδή, πρόκειται για ένα καθεστώς δημοσιονομικής και βιοπολιτικής πειθάρχησης.**

Ολοκλήρωση του μνημονιακού σχεδίου

Το τρίτο Μνημόνιο σηματοδοτεί την ολοκλήρωση του σχεδιασμού των δανειστών. Δεν έχουν πολύ νόημα οι αντιπαραθέσεις είτε για το αν το τρέχον Μνημόνιο είναι πιο σκληρό από τα δύο προηγούμενα είτε για το αν η σημερινή κυβέρνηση σημείωσε καλύτερες διαπραγματευτικές επιδόσεις από ότι οι προηγούμενες. Τα τρία Μνημόνια αποτελούν αναπόσπαστα τμήματα ενός ενιαίου, λεπτομερούς και ανελαστικού προγράμματος. Διατάξεις που ψηφίστηκαν τις προάλλες ως «προαπαιτούμενα» απαντώνται στις μνημονιακές προβλέψεις ήδη από το 2010. Σε ό,τι αφορά δε τις «διαπραγματευτικές επιτυχίες», ακόμα κι αν υποθέσουμε ότι αυτές δύντως είναι υπαρκτές (πράγμα αμφίβο-

λο), σε καμιά περίπτωση δεν μεταβάλλουν το κύριο σώμα των επιβαλλόμενων μέτρων. Μικρή σημασία έχει αν το δρίο της μερικής προστασίας της πρώτης κατοικίας είναι στις 30.000€ ή στις 35.000€, από τη στιγμή που σπάει το ταμπού των πλειστηριασμών και τα νοικοκυριά καλούνται να μεταβιβάσουν στις τράπεζες μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματός τους, στο πλαίσιο μιας ρύθμισης που έχει σαν γνώμονα τους τραπεζικούς ισολογισμούς και όχι το δικαίωμα στην κατοικία.

Το οξύμωρο με τον ΣΥΡΙΖΑ είναι ότι ενώ ανήλθε στη διακυβέρνηση επαγγελλόμενος την εκτροπή της μνημονιακής πορείας, εντούτοις, παραμένει στους κυβερνητικούς θώκους ως ο εγγυητής της απρόσκοπτης (για τους δανειστές) ολοκλήρωσής της. Με την καθοδήγηση ενός νέου, άφθαρτου και αριστερής αναφοράς πολιτικού προσωπικού, περνάνε πολύ σκληρά μέτρα χωρίς ανάλογης έντασης αντιδράσεις. Επιπλέον, από τη στιγμή που εφαρμόζουν το Μνημόνιο οι μέχρις πρότινος πολέμιοι του, εμπεδώνεται στην κοινωνία η νεοφιλελεύθερη αντίληψη ότι δεν υπάρχει εναλλακτική λύση (TINA - There Is No Alternative). Ο ΣΥΡΙΖΑ δεν διέψευσε μόνο μια μεγάλη ελπίδα, αλλά είναι αυτός που παγίωνει στην κοινωνία την παραίτηση, τη μοιρολατρία και τον κυνισμό.

Πολλαπλή διάψευση

νεται με βάση την κομματική ένταξη και την πολιτική νομιμοφροσύνη, οι αποφάσεις παίρνονται ερήμην των πολιτών, η επικοινωνιακή τακτική της κυβέρνησης στοχεύει στο να μετατρέψει το μαύρο σε άσπρο, και κάνει πλέον την εμφάνισή της η καθεστωτική λογική. Με δυο λόγια, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ πολιτεύεται κατά τα ειωθότα.

Η διοικητική επάρκεια αποτελεί το δεύτερο πεδίο στο οποίο η κυβέρνηση διαφεύδει τις προσδοκίες. Από το αλαλούμ σχετικά με τον ΦΠΑ στην εκπαίδευση έως τον καταιγισμό αντικρουόμενων σεναρίων για το Ασφαλιστικό, και από τον τραγέλαφο με το Πανούση έως τα καμώματα του Καμμένου, παραπορύμε την επανάληψη σχεδόν όλων των γνωστών κακώς κειμένων: προτεραιότητα της επικοινωνίας έναντι της πολιτικής ουσίας, έλλειψη ή ακόμα και ανυπαρξία συντονισμού, προφανής ακαταλληλότητα προσώπων που στελεχώνουν καίριες θέσεις, επιφανειακή γνώση των θεμάτων, προχειρότητα. Το δε λεγόμενο παράλληλο πρόγραμμα μοιάζει να έχει παραπεμφθεί στις ελληνικές καλένδες. Αξίζει να υπογραμμιστεί ότι για τη διοικητική ανεπάρκεια της κυβέρνησης ουδεμία ευθύνη φέρει ο... Σόιμπλε.

Φθορά, αλλά όχι κατάρρευση

Η διάψευση ελπίδων και προσδοκιών προκαλεί, όπως είναι φυσικό άλλωστε, σημαντική φθορά στην κυβέρνηση. Δεν έχουν συμπληρωθεί τρεις μήνες από την επανεκλογή του και ο Τσίπρας βλέπει το πολιτικό κεφάλαιό του να συρρικνώνεται συνεχώς. Η περιρρέουσα απογοήτευση, οι αυξανόμενες διαμαρτυρίες, η έλλειψη ενθουσιασμού ακόμα και των πιο φανατικών Συρίζιων, καθώς και η παραίτηση του Γαβριήλ Σακελλαρίδη συνιστούν ενδείξεις της κυβερνητικής υποχώρησης. Η εξέλιξη των πραγμάτων διαφεύδει όσους προέβλεπαν αδιατάρακτη μακροχρόνια κυριαρχία Τσίπρα, ανεξαρτήτως της ασκούμενης πολιτικής

του Μνημονίου

Ωστόσο, η φθορά δεν είναι το ίδιο πράγμα με την κατάρρευση. Κατ' αρχάς, στο κοινοβουλευτικό επίπεδο, η κυβερνητική πλειοψηφία παραμένει ασφαλής, παρά τις ανεξαρτητοποίησεις Παναγούλη και Νικολόπουλου. Αν και μπορεί κανές να προβλέψει με ασφάλεια ότι το επερχόμενο νομοσχέδιο για το Ασφαλιστικό θα ταρακουνήσει τον ΣΥΡΙΖΑ, εντούτοις, είναι απίθανο να απολεστεί η κυβερνητική πλειοψηφία. Επιπλέον, το δίχτυ ασφαλείας που παρέχει ο Βασίλης Λεβέντης ενισχύει ακόμα περισσότερο την κυβερνητική σταθερότητα. Δεν είναι τυχαία άλλωστε ούτε η αντιμετώπιση του μέχρι χτες γραφικού πολιτευτή ως δυνάμει κυβερνητικού εταίρου. Προφανώς, το φλερτ Τσίπρα-Λεβέντη αποτελεί την πλέον επίσημη νομιμοποίηση της αντι-πολιτικής, αλλά η κυβέρνηση έχει αποδείξει επανειλημένα ότι στο όνομα βραχυπρόθεσμων σκοπιμοτήτων είναι έτοιμη να θυσιάσει «περιπτές» αξίες και ευαισθησίες.

Χαμηλό ηθικό

Το μέλλον όμως της κυβέρνησης και, πολύ περισσότερο, του Μνημονίου θα κριθεί κατά κύριο λόγο στους δρόμους, από την ενεργοποίηση της ίδιας της κοινωνίας. Η κατάληξη του ΣΥΡΙΖΑ απέδειξε με πικρό τρόπο ότι ακόμα και δταν οι προθέσεις είναι οι καλύτερες, η ανάθεση οδηγεί στο αδιέξοδο. Τα πράγματα δεν αλλάζουν παρά μόνο

όταν τα αλλάζουμε. Και η αλήθεια είναι ότι παρά την παρουσία ενός αξιοσημείωτου κινηματικού δυναμικού, ειδικά στη νεολαία, η ισχύς των κινημάτων είναι αναντίστοιχη με το βάθος της κοινωνικής κρίσης. Ενώ η απεργιακή κινητοποίηση έδειξε ότι ο κόσμος του κινήματος παραμένει ενεργός, ωστόσο η περιρρέουσα κοινωνική δυσαρέσκεια απέχει από το να μετατραπεί σε πολιτική ενεργοποίηση.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η βασική αιτία για την αδυναμία των κινημάτων είναι η έλλειψη αυτοπεοίθησης των «από κάτω». Οι άνθρωποι που πίστεψαν ότι ο ΣΥΡΙΖΑ μπορεί να φέρει την αλλαγή κινητοποίησκαν για να τον στηρίξουν, περίμεναν στωικά στις ουρές των ATM και κατήγαγαν τη μεγαλειώδη νίκη του «Όχι», είδαν μέσα σε μια νύχτα τους πόθους τους να θρυμματίζονται. Είναι επόμενο να δυσκολεύονται να πιστέψουν αυτή τη στιγμή ότι η αντίσταση μπορεί να φέρει αποτέλεσμα και ότι οι ίδιοι έχουν τη δύναμη να επηρεάσουν την πορεία των πολιτικών πραγμάτων. Παγιδευμένοι στο Μνημόνιο, βυθιζόμαστε όλοι και πιο βαθιά στην απελπισία.

Ανόρθωση του ηθικού

Η ανόρθωση του ηθικού των «από κάτω» πρέπει να γίνει βασική προτεραιότητα για δύο συνταρακτικούς λόγους. Η αυτοπεοίθηση δεν ξαναβρίσκεται όμως ούτε με ευχές για το

δέον γενέσθαι ούτε με κατάρες για τους αντιπάλους.

Πρώτα απ' όλα, χρειάζεται δουλειά για να ανασυγκροτηθούν οι κοινωνικές αντιστάσεις. Δουλειά στα κινήματα σημαίνει αυτοπρόσωπη συμμετοχή και όχι επίκληση τους, στοχασμός πάνω στη στρατηγική και την τακτική τους, καθώς και προσαρμογή της δράσης στις νέες συνθήκες, οι οποίες δεν προσδιορίζονται μόνο από αυτό καθαυτό το 3ο Μνημόνιο, αλλά και από την αποτυχία του πολιτικού σχεδίου του ΣΥΡΙΖΑ. Όσο δεν πρέπει να μετατρέψουμε την απογοήτευση σε ιδεολογία, άλλο τόσο δεν έχει νόημα να απαντάμε στην υποταγή με απογείωση από την πραγματικότητα.

Η δεύτερη προϋπόθεση για να αρχίσει να γίνεται ξανά πειστική η πρόταση της αντίστασης είναι ο συντονισμός της δράσης των αριστερών αντιμημονιακών δυνάμεων. Μετά την αποτυχία της «μεγάλης ενότητας» που εκπροσώπησε ο ΣΥΡΙΖΑ, είναι υπαρκτός ο κίνδυνος των σεχταριστικών αναδιπλώσεων και των μοναχικών πορειών. Ακόμα και όσοι-ες δεν ασπάζονται θεωρητικά την αντίληψη της ενότητας στη δράση σίγουρα θα έχουν αντιληφθεί στην καθημερινή εμπειρία τους ότι δεν υπάρχει η πολυτέλεια της πολιτικής αυταρέσκειας και της οργανωτικής αυτάρκειας. Οι ενωτικές πρωτοβουλίες αυτή τη στιγμή δεν είναι η ικανή συνθήκη για να καταστεί νικηφόρα η αντίσταση, όπως συνέβαινε το προηγούμενο διάστημα, αλλά η αναγκαία συνθήκη για να μπορέσουν να υπάρξουν οι αντιστάσεις.

Γιάννης Αλμπάνης

Ε, όχι και δεν υπάρχουν πολιτικοί κρατούμενοι στην Ελλάδα!

Η σχετική δήλωση του υπουργού Δικαιοσύνης Ν. Παρασκευόπουλου σε Επιτροπή της Βουλής αποτελεί ύψη στην πραγματικότητα και προσβολή στην πολιτική και επιστημονική διαδρομή του ίδιου. Έχουν και οι καθεστωτισμός και η υποκρισία τα δρία τους. Η μήπως όχι;

Αν δεν είναι οι 50 φυλακισμένοι αγωνιστές πολιτικοί κρατούμενοι, τότε γιατί αντιμετωπίζονται ως πολιτικοί κρατούμενοι; Γιατί δικάζονται με τον «αντιτρομοκρατικό» νόμο που επιφυλάσσει διασμένες συνθήκες δίκης και βαρύτερες ποινές; Γιατί κρατούνται – οι περισσότεροι – σε συνθήκες απομόνωσης και υφί-

στανται εκδικητικές μεταγωγές ή οι ελάχιστοι-ες που αποφυλακίζονται αντιμετωπίζονται απάνθρωπους πειριοριστικούς όρους; Γιατί δεν πάίρνουν τις άδειες εξόδου από τη φυλακή που δικαιούνται – με πλέον ακραίες τις περιπτώσεις του Δ. Κουφοντίνα και του Αλ. Γιωτόπουλου, οι οποίοι εδώ και 5, 5 χρόνια δεν έχουν πάρει ούτε μία από τις άδειες που δικαιούνται από το φθινόπωρο του 2010;

Και τέλος πάντων, ακόμα και αν δεν υφίστατο καμία από τις προαναφερθείσες διακρίσεις, από πού και ως πού ο υπουργός αρνείται να αναγνωρίσει ως πολιτικό κρατούμενο κάποιον που βρίσκεται στη φυλακή

επειδή αγωνίστηκε εναντίον του συστήματος; Μήπως επειδή χρησιμοποίησε μέσα και έκανε πράξεις που εμπίπτουν στις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα; Όμως, αυτό εννοείται, εξ ου και είναι κρατούμενος, ωστόσο δεν αναιρεί τον προσδιορισμό πολιτικός, γιατί τότε, σύμφωνα με τον υπουργό, πολιτικός κρατούμενος θα νοείτο μόνο εκείνος που βρίσκεται στη φυλακή χωρίς να έχει διαπράξει καμία απολύτως αξιόποιη πράξη, θα ήταν δηλαδή ένας δίδικα φυλακισμένος, ένας φρονηματικός κρατούμενος. Περιμέναμε κάτι πιο πολιτικά κομψό και επιστημονικά όρτιο από τον κ. Παρασκευόπουλο, αλλά δυστυχώς η συριζιστική μετάλλαξη «όλα τα σφάζει, όλα τα μαχαιρώνει»...

Ν.Γ.

Σεπτέμβριος

3

ΚΙ ΌΜΩΣ ΚΙΝΗΤΗ...

ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΓΙΑ ΜΙΑ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Hχρεοκοπία του πολιτικού σχεδίου του ΣΥΡΙΖΑ σφραγίστηκε από την υπογραφή του Ζου Μνημονίου και οριστικοποιήθηκε από την πλήρη μνημονιακή εναρμόνιση του. Θα μπορούσαμε εύκολα να προσποιηθούμε ότι αυτή η ήττα δεν μας αφορά. Είτε γιατί η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ απλώς πρόδωσε το λαός και τα μέλη του (και τα στελέχη του...) είτε γιατί «έιναι ο ρεφορμισμός, ήλιθιε». Έτσι, θα μπορούσαμε να συνεχίσουμε να κάνουμε ακριβώς τα ίδια, αλλάζοντας ίσως, κάποιοι από εμάς, απλώς το νόμισμα στα προγράμματα και τις προκηρυξεις μας.

Για εμάς μια τέτοια διαδικασία επανάληψης είναι αδιάφορη, αλλά κυρίως είναι αναντίστοιχη και των συμπερασμάτων που μπορούν να εξαχθούν και των δυνατοτήτων που υπάρχουν σήμερα. Είναι σημαντικό να «κρατηθεί η σημαία όρθια», αλλά εκτιμάμε ότι δεν βρισκόμαστε σε αυτήν τη φάση. Είναι αναντίστοιχη των περιστάσεων μια μάχη για την τιμή των όπλων.

Χωρίς να υποτιμάμε τις διεργασίες που γίνονται σε όλη την Αριστερά, καθώς και την ανάγκη για άμεση οργάνωση των αντιστάσεων, πιστεύουμε ότι χρειάζεται μια πιο τολμηρή και αποφασιστική αναμέτρηση με τα στρατηγικά αδιέξοδα του ανταγωνιστικού κινήματος σήμερα, ώστε να ξανατεθεί υπό εντελώς διαφορετικούς όρους με βάση την πρόσφατη εμπειρία, ανάμεσα σε όλα τα άλλα, και το ζήτημα της εξουσίας, το οποίο είναι τόσο επείγον και πολύ πιο σύνθετο απ' ότι είχαμε κι εμείς οι ίδιοι πιστέψει.

Δεν προκρίνουμε μια διαρκή ενδοσκόπη-

ση, η οποία οδηγεί σε παράλυση στο σήμερα. Προτείνουμε να δοκιμάσουμε μετά από καιρό να σταματήσουμε να κάνουμε βραχυπρόθεσμους σχεδιασμούς πολιτικής επιβίωσης και να λέμε ότι δεν προλαβαίνουμε να οργανώθουμε μακροπρόθεσμα.

Είναι αρκετή σήμερα μια αντιμνημονιακή Αριστερά; Με δεδομένα τα μηδαμινά περιθώρια άσκησης αριστερής πολιτικής μέσα στην Ευρωζώνη και την ΕΕ, είναι απαραίτητο να τοποθετηθούμε απέναντι, όμως η έξιδος από το ευρώ και την ΕΕ δεν σημαίνει και απόδραση από το χρηματοπιστωτικό σύστημα, τους υπερεθνικούς οργανισμούς και τους γεωπολιτικούς παράγοντες. Συνεπώς, πώς αρθρώνεται σήμερα ένα σχέδιο εξουσίας για την Αριστερά και τις κοινωνικές δυνάμεις που θέλει να εκφράσει; Πώς αποφεύγουμε την εθνική περιχαράκωση και πώς εντάσσεται αυτό το σχέδιο σε μια διεθνιστική οπτική; Τι παραγωγικό και κοινωνικό μοντέλο οργάνωσης απαιτείται, πώς συσσωρεύουμε όρους και πώς χτίζουμε αριστερή ηγεμονία; Πώς συνδέονται τα παραπάνω με τη χειραφέτηση, τα δικαιώματα, τη δημοκρατία, το περιβάλλον; Πώς θα συγκροτήσουμε ένα μοντέλο που θα έρχεται σε ρίζη με τον αστικό τρόπο άσκησης πολιτικής ακόμα και αν αυτός έχει αριστερή εκφώνηση; Πώς θα συγκροτήσουμε ένα πολιτικό υποκείμενο, απαραίτητο για ένα αριστερό σχέδιο, που θα είναι αντίστοιχο αυτών των ιεραρχήσεων; Πώς δεν θα αναπαράγει στο εσωτερικό του γραφειοκρατίες και μηχανισμούς που αφυδατώνουν την πολιτική και καθιστούν τα μέλη διεκπεραιωτές-ριες;

Όλα τα παραπάνω δεν είναι ένα ακόμα

βουνό μυσκολιών που θα μας οδηγήσει σε παραλυσία, ούτε μπορούν να απαντηθούν απλώς με συζητήσεις. Είμαστε πεπεισμένοι και πεπεισμένες ότι μπορεί μέσα από μια πολιτική και κινηματική βεντάλια πρωτοβουλιών να προκύψουν απαντήσεις και έχουμε εμπιστοσύνη στο δυναμικό του κινήματος που έχει δώσει μάχες όλα αυτά τα χρόνια. Αρκείνα ληφθούν κατάλληλες πρωτοβουλίες.

Τέλος, δεν έχουμε την φευδαρίσθηση ότι είμαστε αρκετές και αρκετοί για μια τέτοια αναμέτρηση ή ότι αυτή η διαδικασία αφορά μόνο εμάς. Αντιθέτως, θεωρούμε πως μέσα από πρωτοβουλίες σαν τη δική μας ήτη Δικτύωση για μια Ριζοσπαστική Αριστερά μπορεί να δοθεί ο χώρος και να δημιουργηθούν οι διαδικασίες ώστε οι προβληματισμοί που διαπερνούν κάθετα δηλητηρίαση στην Αριστερά να βρουν χώρο να ανθίσουν δημιουργικά.

Γιατί, άλλωστε, σήμερα που το παιχνίδι ακόμα παίζεται, καθώς η κυβέρνηση υλοποιεί μια τόσο σκληρή πολιτική και η κρίση ηγεμονίας του αντιπάλου εγχωρίως και διεθνώς βαθαίνει, η Αριστερά δεν είναι καταδικασμένη να μείνει στο περιθώριο. Χρειάζεται όμως να στρατευθεί με όρους ανανεωμένης ευθύνης στον δημιουργικό αντικαπιταλισμό, ο οποίος όμως δεν μπορεί να είναι πλέον ένα από σύνθημα. Θα πρέπει συνοδεύεται από συγκεκριμένη στρατηγική, ικανή να μας οδηγήσει μέσα από τις δυνατές συγκρούσεις που αναγκαστικά θα χρειαστεί να δώσουμε, προς ένα διαφορετικό κόσμο. Δεν έχουμε πορά να δοκιμάσουμε.

Ηλίας Χρονδούλος

ΔΕΛΤΙΟ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

- Αγωνιζόμαστε ενάντια στον καπιταλισμό, την εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, τη δικτατορία των αγορών και την εμπορευματοποίηση της ζωής μας, για μια κοινωνία ίσης ελευθερίας και ελεύθερης ισότητας, για την κοινωνική απελευθέρωση και τον κομμουνισμό.
- Αγωνιζόμαστε ενάντια στον εθνικισμό και το ρατσισμό, για την ενότητα των εργαζομένων πέρα από σύνορα και πατρίδες, ενάντια στον ιμπεριαλισμό και το μιλιταρισμό, στο πλευρό όλων των λαών και των κινημάτων που παλεύουν ενάντια στην κατοχή, για την εθνική αυτοδιάθεσή τους.
- Αγωνιζόμαστε ενάντια στις έμφυλες διακρίσεις, το σεξισμό, την ομοφοβία και την πατριαρχία, εμφορούμενες-οι από το φεμινιστικό «μια αναγκαία σύγκρουση για ένα κοινό μέλλον», για έναν κόσμο όπου ο προσωπικός αυτοκαθορισμός θα αποτελεί προϋπόθεση της συλλογικής ευτυχίας.
- Αγωνιζόμαστε ενάντια στη λελαστία του περιβάλλοντος και τη νεοφιλελεύθερη αρπακτικότητα, για την εφαρμογή ενός διεθνούς σχεδίου ολιγαρκούς αφθονίας, ρήπων μορφών ενέργειας, ισόρροπης ανάπτυξης και διεθνούς αλληλεγγύης.
- Αγωνιζόμαστε για τα πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα με την οπτική τόσο της βελτίωσης της ζωής των κυριαρχούμενων τάξεων όσο και της διεύρυνσης των χώρων ελευθερίας των κοινωνικών αγώνων και κινημάτων.
- Αγωνιζόμαστε για την ανασύνθεση και την αντεπίθεση του κοινωνικού κινήματος, τη δημιουργία συγκρουσιακών ανατρεπτικών υποκειμένων, για μια Αριστερά αντικαπιταλιστική, διεθνιστική και ελευθεριακή.

Από το φιάσκο στον εφιάλτη

Θύ
έλλη
ς

Μετά από δέκα μήνες κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ δεν ξέρουμε όλα όσα είναι να μας συμβούν περαιτέρω. Ξέρουμε, όμως, με βεβαιότητα αυτά που δεν πρόκειται να συμβούν. Παρ' όλο που την «πρώτη φορά» ανακοινώθηκαν πολλές φορές, ως οσονούπω νομοθετήσιμα, έτσι που να μοιραζόμαστε εκτός από την ατμόσφαιρα ήττας και ματαίωσης και μια έντονη αποφορά από την κοροϊδία.

Αυτά, λοιπόν, που σίγουρα δεν θα γίνουν από αυτή την κυβέρνηση – θα έπαιρνα όρκο, δηλαδή – είναι, μεταξύ άλλων, και τα εξής: η επαναφορά του κατώτατου μισθού στα 751, η επαναφορά των συλλογικών διαπραγματεύσεων, η επαναφορά της 13ης σύνταξης, η ακύρωση της εργασιακής ζουγκλας, ο περιορισμός του εργοδοτικού δεσποτισμού, η διασφάλιση στοιχειωδών όρων αναπαραγωγής για τις κατώτερες τάξεις με στήριξη της υγείας και της εκπαίδευσης.

Αυτά τα καθόλου μαξιμαλιστικά δεν πρόκειται να γίνουν.

Τότε τι είναι αυτό που υπόσχεται η κυβέρνηση; Ανάπτυξη σε εύθετο χρόνο και μέχρι τότε υπομονή. Υπομονή για τους εκατομμύρια ανέργους, τους ακόμη περισσότερους φτωχούς, τη μεγάλη κοινωνική πλειοψηφία που έχει πήδη καταστραφεί σε μεγάλο βαθμό. Αυτό είναι το παράλληλο πρόγραμμα (!) από όσο μπορώ να καταλάβω.

Μόνο που η κατάσταση εκτός από απελπιστική είναι και γκροτέσκα. Γιατί αν δυο πράγματα θεωρούσε κατεξοχήν πυλώνες του νεοφιλελευθερισμού ο ΣΥΡΙΖΑ αυτά ήταν: Η θεωρία του trickle down effect (της διάχυσης των ωφελειών της ανάπτυξης), σύμφωνα με την οποία μόνο η «αύξηση της πίτας» διά των ιδιωτικών επενδύσεων και της «ανάπτυξης» διασφαλίζει, επαγωγικά και εξ υπολοίπου, την ευημερία του κόσμου της εργασίας και, μαζί, η ίδια πώς το κοινωνικό κράτος υπάρχει μόνο για τους «αποκλεισμένους», οποιαδήποτε παροχή πέρα από την «ανθρωπιστική» σε αυτό το επίπεδο συνιστά ανεπίτρεπτη επιβάρυνση για την ιδιωτική οικονομία και επομένως απαγορεύεται ως αντιαναπτυξιακή.

Όποιος στην πολιτική της κυβέρνησης αντιλαμβάνεται πολύ διαφορετικά πράγματα ας το επιχειρηματολογήσει σχετικά. Δεν το βλέπω, πάντως, να γίνεται.

Και ελλείψει αυτού δεν μένει παρά το «επιχείρημα» ότι, δεδομένων των συσχετισμών, η συγκεκριμένη έκβαση ήταν σχεδόν μονόδρομος και, επομένως, το θέμα πλέον είναι αν θα «βάλουμε πλάτη» όλοι μας να μην ευοδωθούν τα σχέδια της αντίδρασης περί «αριστερής παρένθεσης». Πρόκειται για γελοίο επιχείρημα, στο μέτρο που τι άλλο από υλοποίηση της χειρότερης μορφής αριστερής παρένθεσης συνιστά η ακραιφνής εφαρμογή της αγριότατης μνημονιακής πολιτικής, η συνέχιση του βασανισμού του παγκόσμιου πειραματόζωου, που αποτελεί η ελληνική κοινωνία εδώ και έξι χρόνια; Και μάλιστα μιας παρένθεσης, που, αν δεν υπάρχουν μαχητικά αντίβαρα, μπορεί να είναι εξαιρετικά μακρ-

χρόνια και να συνδυαστεί με «εκπροσώπηση» ενός σημαντικού τμήματος των κατώτερων τάξεων από τις πιο τερατώδεις ναζιστικές συμμορίες.

Περνάει, άραγε, από το μυαλό όσων «βάζουν πλάτη» αυτό το ενδεχόμενο; Του αποδίδουν τη σημασία που πρέπει; Κάθε άλλο.

Έχει λοιπόν μεγάλη σημασία να λέμε και να ξαναλέμε πώς όσα συνέβησαν δεν ήταν μοιραία, ούτε «αντικειμενικά».

Εκτός από τους «συσχετισμούς δυνάμεων» και μαζί μ' αυτούς, δεν μπορεί παρά να βλέπουμε και τι έκαναν όσοι ανέλαβαν να τα βάλουν με τους συσχετισμούς προετοιμάζοντας τα ντασούλια – και, ακόμη χειρότερα, προετοιμάζοντας τον κόσμο της εργασίας όχι για την αναγκαστικά επερχόμενη μεγάλη κοινωνική και πολιτική σύγκρουση, αλλά για τους χορούς των αγορών και τη βέβαιη συμφωνία «μέρα μεσημέρι» της Μέρκελ.

Θέλω να πω, ο μηδέποτε συμφωνηθείς, σε οποιοδήποτε επίπεδο του κόμματος, εκλογικισμός της «ομαλότητας», οι διαβεβαιώσεις περί διατήρησης της κανονικότητας, η πάση θυσία υπεράσπιση της «νομιμότητας», ο συνολικός, δηλαδή, τυχοδιωκτικός τακτικός προδιέγραφε μια αντιμετώπιση των «συσχετισμών», που κάθε άλλο προετοίμαζε για ότι θα ακολουθούσε. Και αυτό δεν είναι εκ των υστέρων διαπίστωση – διαφαινόταν ήδη από καιρό. Όποιος, όμως, έθετε τα σχετικά ζητήματα, έστω ακροθιγώς, ελεγχόταν για ελλιπή αφοσίωση στην υπόθεση της «κυβέρνησης της Αριστεράς».

Αυτό που σήμερα ονομάζεται «απαγορευτικοί συσχετισμοί» νομίζω εμπεριέχει ως κύριο στοιχείο του και την εμμονή σε κυβέρνηση όπως να 'ναι κι ό,τι να 'ναι, σε κυβέρνηση κουτουρού σα να λέμε. Και ακόμη κυβέρνηση με ισχυρές δύσεις διαβεβαιώσεων πώς «στο κράτος και στην αγορά» δεν θα αλλάξουν πολλά.

Για να ακολουθήσει μια πορεία προς το πουθενά με την επιλογή να πληρώνουμε «όλες

μας τις υποχρεώσεις» χωρίς οι «εταίροι» να τηρούν καμιά από τις δικές τους. Με τη δέσμευση, επιπλέον, μετά την καταπληκτική κατά τα άλλα συμφωνία της 20ής Φεβρουαρίου για την αποφυγή «μονομερών ενεργειών» από μέρους μας – αυτές επιτρέπονταν, πλέον, μόνο στον Ντράγκι. Και με την ιδέα πως «κερδίζαμε χρόνο» όταν όλα βούσαν πως στριμωχήσαμετανόστερο σε μια κατάσταση αυνηφόρης ασφυξίας.

Με αποτέλεσμα οι πρώτες κινήσεις «κανυπακοής» να γίνουν υπό τις χειρότερες δυνατές συνθήκες* και να οδηγήσουν σε εκρηκτικές αντιφάσεις, με κυριότερη αυτήν ανάμεσα στο συντριπτικό «Όχι» της 5ης Ιουλίου και την ταυτόχρονη αυτόβουλη αναζήτηση συμφωνίας με τον ESM, που προανήγγελλε την επερχόμενη καταστροφή.

Οποιος ισχυρίζεται πως όλα αυτά ήταν μοιραία και αντικειμενικά, ελέγχεται, νομίζω, με όρους όχι «αριστεροσύνης», αλλά ορθολογικότητας. Ακόμη και την 13η Ιουλίου υπήρχε καλύτερη δυνατότητα: η παραίτηση της κυβέρνησης, όπως πρότεινε η πλειοψηφία της Πολιτικής Γραμματείας και της Κεντρικής Επιτροπής του ΣΥΡΙΖΑ και η, επιτέλους, πλήρης ενημέρωση του ελληνικού λαού για τους κινδύνους και τις δυνατότητες, ώστε να δοθεί η νομιμοποίηση για τη σύγκρουση με τις απαιτήσεις των δανειστών και τις δεσποτικές επιδιώξεις του ελληνικού κεφαλαίου.

Το ότι έγιναν αυτά και όχι τα, καθόλα δυνατά, άλλα δεν αποδεικνύει παρά πως η αυθαιρεσία, ο πραξικοπηματισμός, ο κοινοβουλευτικός κρετινισμός και η πίστη, εν τέλει, στην ανάθεση είναι η σίγουρη οδός της απώλειας.

Όχι της ήττας, της απώλειας. Γιατί η ήττα είναι πάντοτε διαχειρίσιμη από μια δημοκρατική συλλογικότητα και από ένα λαό, που ξέρει πώς έχουν τα πράγματα. Αυτό που συνέβη ήταν πολύ περισσότερο από ήττα.

Πράγμα που σημαίνει πως η λαϊκή ανάταξη δεν μπορεί να γίνει παρά μόνο μέσα από την οργάνωση της μετωπικής αντιπαράθεσης στην αισιούδεμη πολιτική κοινωνικής καταστροφής – και προφανώς και στους φορείς της.

Χρήστος Λάσκος

* Ενώ σε δλη την προηγούμενη διάρκεια δεν δοκιμάστηκε τίποτε απ' όσα οι μετριοπαθέστεροι των νεοκευνσιανών θεωρούσαν εκ των ων ουκάνεισες μιας κυβέρνησης που πραγματικά ενδιαφέρεται να τα βάλει με το νεοφιλελευθερισμό: έλεγχο κεφαλαίων, δημόσιο έλεγχο των τραπεζών, παράλληλο νόμισμα, αποφασιστικότητα, με την απαιτούμενη νομιμοποίηση, να μην «τρομάξει» μπροστά στο ενδεχόμενο της «ξέδου»...

Ασφαλιστικό: από τις ελλείψεις εσόδων στα ελλείμματα πολιτικής

Ο λογαριασμός του χειμώνα 2015-2018

Από το 2010, οι συντάξεις, κύριες και επικουρικές, έχουν περικοπεί στη χώρα μας μεσοσταθμικά κατά 45%. Αυτό έχει προς το παρόν επιτευχθεί με συνδυασμό ενοποιήσεων, κλιμακωτών περικοπών, οριζόντιων περικοπών και περικοπών συμπληρωματικών επιδομάτων. Αρκετή συζήτηση έχει γίνει για το ποιες είναι οι δικαιότερες περικοπές σε αναζήτηση της καλύτερης φόρμουλας για μοίρασμα της φτώχειας.

Το αποτέλεσμα όμως είναι ότι έχει συντελεστεί μια ριζική διαστροφή του ελληνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης: Από θεμός κάλυψης κοινωνικών αναγκών μετατρέπεται σε μηχανισμό αποφυγής ελλειμάτων.

Οι κοινωνικές συνέπειες αυτής της διαπίστωσης φυσικά δεν επαρκούν για να καλυφθεί το έλλειμμα 3,7 δισ. ευρώ που λείπουν για την αποπληρωμή των συντάξεων έως το 2016, από τα οποία περίπου 2,4 δισ. για τις κύριες συντάξεις και 1,3 δισ. για τις επικουρικές. Για να ισοσκελιστούν σχεδιάζεται μείωση του κόστους των συντάξεων από φέτος μέχρι το 2018, με μεσοπρόθεσμο στόχο να περιοριστεί η δαπάνη από 16,5% το 2015 στα 15% του ΑΕΠ μέχρι το 2018.

Πού θα βρουν τα λεφτά

Μέχρι στιγμής η συζήτηση φαίνεται να έχει επικεντρωθεί στην ενοποίηση των ασφαλιστικών ταμείων σε ένα συνταξιοδοτικό φορέα, αφήνοντας μόνο στον ΟΓΑ τις μη συνταξιοδοτικές του αρμοδιότητες. Ταυτόχρονα, το σχέδιο περιλαμβάνει την ενοποίηση στο πλαίσιο του ΙΚΑ της κύριας και επικουρικής ασφάλισης.

Για το δημοσιονομικό στόχο, οι ενοποίησεις θα οδηγήσουν αναμφίβολα σε νέες μειώσεις, άλλωστε ο ίδιος ο υπουργός θεωρεί την ενοποίηση «γενικό ισοδύναμο» δλων των (προ)απαιτούμενων περικοπών. Επειδή ως ενοποίηση δεν εννοείται μόνο η αλλαγή τίτλου και ΔΣ, η σοβαρότερη συνέπεια είναι η ενοποίηση ασφαλιστικών καθεστώτων, δηλαδί η ενοποίηση ύψους εισφορών, προϋποθέσεων αλλά και συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων. Συγκεκριμένα, κάτι τέτοιο θα έχει συνέπεια τη

δραματική αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών σε ταμεία όπως ο ΟΓΑ αλλά και ο ΟΑΕΕ.

Ταυτόχρονα, η μείωση της κατώτατης σύνταξης θα ισχύσει ενιαία για όλα τα ασφαλιστικά ταμεία και θα συνοδευτεί από μια γενναία μείωση της ανώτατης σύνταξης. Τελικός στόχος αναπλήρωσης συντάξεων το 65%. Αν το θυμάστε από κάπου το συγκεκριμένο ποσοστό αναπλήρωσης, θα είναι επειδή το διαβάσετε στο μέλι Χαρδούβελη τον περασμένο χειμώνα...

Το όχημα για όλες τις μακρόπονες περικοπές είναι το ίδιο εδώ και πέντε χρόνια: η «στενότερη σύνδεση εισφορών και παροχών». Δεν είναι καθόλου τυχαίο το σενάριο της ενοποίησης κύριας και επικουρικής σύνταξης που τελικά απορρίφθηκε. Το μεγαλύτερο κομμάτι της νέας σύνταξης (η «αναλογική») λειτουργεί με τους κανόνες της επικουρικής σύνταξης, όπως προέκυψαν μετά την ενοποίηση στο ΕΤΕΑ. Και τα δύο μέρη που θα ενοποιηθούν λειτουργούν ήδη στο πλαίσιο της «νοητής κεφαλαιοποίησης καθορισμένων εισφορών», δηλαδί ως κουμπαράδες ατομικής ανταπόδοσης. Η ενοποίηση κύριας και επικουρικής σύνταξης φαίνεται ότι θα είναι μια καλή αφορμή για την επέκταση από τις επικουρικές και στις κύριες συντάξεις της ρήτρας μηδενικού ελλείμματος που περικόπτει κάθε χρόνο αναδρομικά ό,τι δεν θα μπορεί να χρηματοδοτηθεί από τις εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών. Σε συνέχεια των ενοποιήσεων στην ασφάλιση υγείας, τα βαρέα και ανθυγειενά επαγγέλματα και την αναπηρία, τα επιμέρους ασφαλιστικά καθεστώτα θα ενοποιηθούν και θα καταργηθεί (πόσο σταδιακά θα το δούμε) η απαράδεκτη διάκριση μεταξύ παλαιών και νέων ασφαλισμένων, εις βάρος όλων.

Και στο κομμάτι των εσόδων ακολουθείται η πεπατημένη. Όλοι οι φόροι και όλα τα τέλη υπέρ ασφαλιστικών ταμείων πρόκειται να καταργηθούν και δεν θα μεταφερθούν σε κάποιο κοινό ταμείο. Τα ασφαλιστικά ταμεία που χρηματοδοτούνται εν μέρει από φόρους υπέρ τρίτων ή τον προϋπολογισμό χάνουν ένα πολύ σημαντικό κομμάτι εσόδων και οδηγούνται σε νέες περικοπές.

Μεταξύ κρατικής και ατομικής πρόνοιας

Από το σύνολο της νομοθεσίας της τελευταίας 5ετίας και τα πλαίσια που ορίζονται στο τρίτο Μνημόνιο, έχει ξεκάθαρα διαμορφωθεί

και εφαρμοστεί το σχέδιο για την κοινωνική ασφάλιση στην Ελλάδα. Στο εισαγωγικό μέρος του 3ου Μνημονίου, όπου περιγράφεται η προοπτική και στρατηγική του, αναφέρεται ότι «για μια πιο δίκαιη κοινωνία» ένα γνήσιο δίχτυο κοινωνικής προστασίας θα στοχεύει «τους πενιχρούς πόρους σε εκείνους που τους έχουν περισσότερο ανάγκη». Ο νέος ρόλος του κράτους περιορίζεται σε μια ελάχιστη συνεισφορά και στη θέση εγγυητή «εσχάτης προσφυγής». Η ελάχιστη βασική σύνταξη των 360 ευρώ είναι η μόνη πρόνοια για τον εργαζόμενο και το ΕΚΑΣ σταδιακά καταργείται. Το ποσό αυτό των 360 ευρώ φαίνεται ότι υπό την μορφή ενδιστού Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος» θα αποτελεί τη βάση αναφοράς για την κρατική πρόνοια.

Με μια ανταποδοτική σύνταξη που συνεχώς θα μειώνεται, υπεύθυνη καταναλωτική συμπεριφορά γίνεται η ιδιωτική ασφάλιση. Η στάση αυτή είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη της ατομικής πρόνοιας, δηλαδί της φιλελεύθερης αντίληψης για την ατομική ευθύνη ως μοντέλο δικαιοσύνης. Ο εργαζόμενος οφείλει με πνεύμα υπευθυνότητας να σχεδιάσει και να φροντίσει για τη σύνταξη του. Το ασφαλιστικό μας σύστημα θα καθορίζει τους κανόνες αποταμίευσης, αλλά δεν θα εγγυάται το αποτέλεσμα.

Δεν υπάρχει γυρισμός

Όσο το δίκαιο μοίρασμα της φτώχειας μάς εγκλωβίζει στο έλεος της κρατικής ελεγμοσύνης και της αγοράς τόσο θα παραμένει αναγκαίο να αρθρώσουμε ένα στόχο για την κοινωνική ασφάλιση που θα υπερβαίνει την εμπορευματοποίηση των κοινωνικών αγαθών και θα απορρίπτει την κηδεμονία ενός φιλόπτωχου κράτους. Άλλα οι νέοι εργαζόμενοι των ελάχιστων μισθών, της ανασφάλιστης ή/και απλήρωτης εργασίας και οι άνεργοι δυσκολεύονται να δώσουν μάχη χαρακωμάτων για κεκτημένα που ποτέ δεν γνώρισαν.

Το μνημονιακό πλαίσιο κοινωνικής προστασίας έχει διαμορφωθεί αρκετά καθαρά. Αυτό που ακόμα λείπει είναι η εναλλακτική πρόταση που θα καταφέρει να συνδέσει τον αγώνα κατά των νέων μέτρων με το δράμα ενός δίκαιου τρόπου ικανοποίησης των αναγκών των εργαζομένων.

Βαγγέλης Κουμαριανός

Τριτοβάθμια εκπαίδευση και «πρώτη φορά Αριστερά»

Hπολιτική μετάλλαξη του ΣΥΡΙΖΑ δεν θα μπορούσε παρά να εκφραστεί και στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αν και τα σημάδια ήταν ευδιάκριτα πολύ νωρίτερα από τη 13η Ιουλίου, οι όποιες τελευταίες προσδοκίες θάφτηκαν οριστικά όταν το παλιό πολιτικό κατεστημένο (ΝΔ, ΠΑΣΟΚ) ψήφιζε μαζί με το νεόκοπο μνημονιακό κόμμα (ΣΥΡΙΖΑ) τα προαπαιτούμενα στη Βουλή, δηλώνοντας ταυτόχρονα ότι δεν θα ανεχούν από τη μεριά της κυβέρνησης να προωθήσει προς ψήφιση το νομοσχέδιο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, νομοσχέδιο το οποίο θα καταργούσε τα Συμβούλια Ιδρύματος, ένα αντιδραστικό και ανεξέλεγκτο όργανο για την πειθάρχηση και τη με ιδιωτικοί οικονομικούς όρους λειτουργία των Πανεπιστημίων. Ο μεταλλαγμένος Τσίπρας προσπέρασε ασχολίαστη τη δημόσια συνδιαλλαγή, τι και αν η κατάργηση των Συμβούλων Ιδρύματος αποτελούσε τη μόνη δέσμευση αναφορικά με την Παιδεία στο πλαίσιο των προγραμματικών δηλώσεων της για πρώτη φορά «αριστερής» κυβέρνησής του, τον Ιανουάριο 2015. Όμως για τους παροκύντες την Ιερουσαλήμ του υπουργείου ήταν γνωστό πως η καθυστέρηση προώθησης και ψήφισης του σχετικού νομοσχεδίου, που ήταν ήδη έτοιμο από τον Μάιο, δεν οφειλόταν σε κυβερνητικούς δισταγμούς έναντι της αντιπολίτευσης, αλλά προερχόταν από την αντιδραση πανεπιστημιακών στελεχών του ίδιου του ΣΥΡΙΖΑ.

Το «νομοσχέδιο Μπαλτά» παραπέμφθηκε οριστικά στις καλένδες τον Σεπτέμβριο, αφού ο μεν Μπαλτάς απομακρύνθηκε από το υπουργείο Παιδείας, ο δε Φίλης, ως νέος υπουργός, υποχωρώντας στις πιέσεις του καθηγητικού κατεστημένου, δεσμεύτηκε πρόσφατα για «εθνικό διάλογο για την Παιδεία», προηγουμένως όμως, σε μια προσπάθεια εξευμενισμού των κριτικών από τα αριστερά, εξέδωσε ΠΝΠ με την οποία καταργήθηκε η αρμοδιότητα των Σι για προεπιλογή των υποψήφιων πρυτάνεων και κοσμητόρων. Ο «εθνικός διάλογος για την παιδεία» θα συντονίζεται από μια επιτροπή επιτελικού συντονισμού, την «Επιτροπή εθνικού και κοινωνικού διαλόγου για την παιδεία» με επικεφαλής τον Α. Λιάκο, και θα συμμετέχουν το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας (ΕΣΥΠ) με επικεφαλής τον Ν. Θεοτοκά και η Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής με επικεφαλής τον Κ. Γαβρόγλου.

Η τοποθέτηση των τριών προαναφερόμενων πανεπιστημιακών ως επικεφαλής στο «διάλογο», έχει σημαντικό πολιτικό συμβολισμό για τις επιλογές της κυβέρνησης και τους στόχους αυτού του «διαλόγου». Ο Α. Λιάκος πρωτοστάθησε στην κίνηση των 1.000 προθύμων υπέρ της αναθεώρησης του άρθρου 16 και της λειτουργίας ιδιωτικών πανεπιστημών, υπέρ της «μεταρρύθμισης» του νόμου-πλαίσιο Γιαννάκου, όπως τα υπαγόρευαν η ΕΕ με τη διαδικασία Μπολόνια και ο ΟΟΣΑ με τις «εργαλειοθήκες» του. Ο Α. Λιάκος υπήρξε, επίσης, στενός συνεργάτης του Κ. Σημίτη και πρόεδρος του σημιτικού Ομίλου Προβληματισμού για τον Εκσυγχρονισμό της Ελληνικής Κοινωνίας (ΟΠΕΚ). Ο Ν. Θεοτοκάς ηγήθηκε μέσα στην ευρεία ενωτική συνδικαλιστική παράταξη Συσπείρωση Πανεπιστημιακών, όπου συμμετείχε και ο ΣΥΡΙΖΑ, της πετυχημένης τελικά προσπάθειας να απαλλαγεί η παράταξη από τους «αριστεριστές Απέκτηδες» και έσπεισε να εκλεγεί μέλος του Συμβουλίου Ιδρύματος του Πανεπιστημίου του Ιόνιως άλλωστε έκαναν και οι Γ. Κατρούγκαλος και Γ. Σταθάκης, κόντρα μάλιστα στην τότε επίσημη γραμμή και του ίδιου του ΣΥΡΙΖΑ. Τέλος, δεν μπορούμε να αγνοήσουμε ότι ο Κ. Γαβρόγλου συμμετείχε στη διοίκηση του ιδιωτικού Κοινωφελούς Ιδρύματος Λάτση.

Η κυβέρνηση έχει ήδη υπογράψει και δεσμευτεί με τους «θεσμούς» για την εφαρμογή, μέχρι τον Απρίλιο του 2016, της διαβόητης εκπαιδευτικής «εργαλειοθήκης» του ΟΟΣΑ, δηλαδή έχει δεσμευτεί να εφαρμόσει ένα σύνολο νεοφιλεύθερων μεταρρυθμίσεων [μείωση αριθμού φοιτητών, χρηματοδότηση των πανεπιστημίων από φοιτητές και

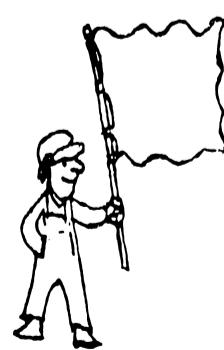
άλλους ιδιωτικούς πόρους, σύνδεση πανεπιστημίων με επιχειρήσεις] με στόχο την εισαγωγή της λογικής της ανταποδοτικότητας, της άμεσης και έμμεσης ιδιωτικοποίησης, της απαίτησης για φτηνό και ευέλικτο εργατικό δυναμικό και, τελικά, της υποκατάστασης της ουσιαστικής διαχρονικής και στέρεας γνώσης από άμεσα εφαρμόσιμες και αξιοποίησιμες από την αγορά δεξιότητες.

Ο προϋπολογισμός του 2016 προβλέπει περαιτέρω μείωση της κρατικής χρηματοδότησης των πανεπιστημίων, 20% μειωμένη από πέρυσι και συνολικά 75% μειωμένη από το 2010. Ως μέρος του σχεδίου οικονομικής διάσωσης των πανεπιστημίων προωθείται με γοργά βήματα η υλοποίηση της ιδέας για δάνειο των ιδρυμάτων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, με ειδικές δεσμεύσεις των πανεπιστημίων και προαπαιτούμενα από μεριάς ΕΤΕ. Παράλληλα, για την αντιμετώπιση των οικονομικών τους αναγκών, τα πανεπιστήμια εξωθούνται σε επιχειρηματική δραστηριότητα. Ήδη τα τρία μεγάλα πανεπιστήμια, ΕΚΠΑ, ΕΜΠ και ΑΠΘ, δρομολογούν δυναμική διείσδυση στην αγορά με χορηγίες, διεθνείς συνεργασίες, εμπορική δραστηριότητα κ.ά. προς εξεύρεση πόρων. Για το «ρεαλισμό» στη διαχείριση του οικονομικού –και όχι μόνο– μαρασμού των ιδρυμάτων είναι επίσης αποκαλυπτικά όσα συμβαίνουν στο ΕΚΠΑ, όπου στην πρόταση χρηματοδότησης των Τμημάτων που προτάθηκε από τις πρυτανικές αρχές και εγκρίθηκε από τη Σύγκλητο συμπεριλαμβάνονται δύο κριτήρια: τα έσοδα που φέρνει το κάθε τμήμα από επιδοτούμενα προγράμματα, καθώς και τα διδακτρια μεταπτυχιακών σπουδών που κάθε τμήμα εισπράττει.

Το σχέδιο νόμου για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, που διέρρευσε πριν από λίγες ημέρες, μόνο προς την κατεύθυνση των επί χρόνια αιτημάτων των εκπαιδευτικών δεν κινείται. Οι νόμοι Διαμαντοπούλου (4009/11) και Αρβανιτόπουλου (4076/12) επιμελώς ρετουσάρονται, η πολλάκις διακρουμένη από πρωτοκλασάτα στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ κατάργησή τους με ένα άρθρο, αποτελεί ακόμα ένα –από τα πολλά– βήμα πίσω ή μια ακόμα περίπτωση άσκησης «ρεαλιστικής» και «υπεύθυνης» πολιτικής. Η ανάγκη οι μαχόμενες δυνάμεις του πανεπιστημιακού κινήματος να συντονιστούν, να οργανωθούν και να κινητοποιηθούν είναι τεράστια, για να μπορέσουν να απαντήσουν και σε αυτή την κυβέρνηση πως δι, και να συμφωνηθεί στη Βουλή τον τελευταίο λόγο των έχουν οι αγώνες.

Τάκης Πολίτης

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

«Δελτίο Θυέλλης»

Περιοδική έκδοση
του Δικτύου
για τα Πολιτικά και Κοινωνικά Δικαιώματα

Υπεύθυνος:
Θοδωρής Φέστας

Βόλος: Ιωάνκος 33, τηλ.: 6976353100
Θεσσαλονίκη: Ερμού 23 &
Ελ. Βενιζέλου, τηλ./φαξ: 2310-265 346
Αθήνα: Τσαμαδού 13, τηλ.: 210-38 13 928
φαξ: 210-38 40 390

e-mail: diktio@diktio.org,
<http://diktio.org>

Για να πάρουμε την υγεία μας στα χέρια μας

Ο προσδιορισμός της υγείας από τις εκάστοτε πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες περιγράφηκε με εντυπωσιακή συνοχή και τεκμηριώθηκε ήδη από τον Ένγκελς στο περίφημο *Η κατάσταση της εργατικής τάξης στην Αγγλία το 1844*. Σήμερα, η συσχέτιση αυτή είναι καθολικά αποδεκτή, τόσο από τη διεθνή επιστημονική κοινότητα όσο και από το πολιτικοποιημένο λαϊκό κίνημα. Όπως έχει αναλυθεί και συζητηθεί πολλαπλά αυτή την περίοδο, η εφαρμογή των νεοφιλελεύθερων πολιτικών λιτότητας του ΔΝΤ παράγει αρρώστια και κατά συνέπεια αυξάνει τις ανάγκες για φροντίδα υγείας. Απέναντι σε αυτές τις ανάγκες, οι ίδιες πολιτικές, στοχεύοντας στην αποδιάρθρωση κάθε δημόσιας λειτουργίας και την ιδιωτικοποίησή της, υψώνουν τα τείχη του αποκλεισμού και της στέρησης της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας, τροφοδοτώντας το φαύλο κύκλο της εξαθλίωσης.

Αυτή η εικόνα της σημερινής κρίσης ήρθε ως δραματική συνέχεια ενός συστήματος υπηρεσιών υγείας που δομήθηκε πάνω σε βασικές παραδοχές του καπιταλιστικού κοινωνικού κράτους.

Η χρηματοδότηση του αρχικά στηρίχθηκε σε μεγάλο μέρος στην ασφαλιστική κάλυψη του πληθυσμού. Η μαζική ανεργία όμως κατέρριψε με τραγικότητα την παραδοχή αυτή. Άνεργος σημαίνει ανασφάλιστος, οπότε η αδυναμία να πληρώσει τη φροντίδα του καθορίζει και τον αποκλεισμό του. Παράλληλα, οι υπηρεσίες υγείας στερούνται τους ανύπαρκτους πλέον πόρους των ασφαλιστικών ταμείων και καταρρέουν. Μαζί τους καταρρέει και η στρατηγική επιλογή εξάρτησης της φροντίδας υγείας από την ασφαλιστική επάρκεια.

Η αποκλειστική επικέντρωση στη διαχείριση της νόσου με αποκλειστικό στόχο τη θεραπεία της οδήγησε στην ανάπτυξη ενός νοσοκομειοκεντρικού συστήματος με ιεραρχική δομή και ιατροκεντρική λειτουργία. Το επιχειρηματικό σύμπλεγμα βιοϊατρικής τεχνολογίας καθορίζει τις επιλογές πολιτικής υγείας και ελέγχει την έρευνα και την εκπαίδευση. Σπατάλη πόρων, γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, διαπλοκή, διαφθορά αποτελούν λογικές συνέπειες αυτών των δομών. Όσον αφορά την υγεία του πληθυσμού, η επιβλαβής υπερκατανάλωση υπηρεσιών και προϊόντων της βιοϊατρικής βιομηχανίας αλλά και ο αποκλεισμός από αυτές αποτελούν τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος με σαφές ταξικό πρόσημο.

Σήμερα οι μνημονιακές πολιτικές έχουν αναδείξει τα όρια και τη στρατηγική κρίση αυτού του παραδείγματος που προσεγγίζει την υγεία ως ατομικό και εμπορεύσιμο αγαθό.

Στη θέση του, η εναλλακτική πρόταση ορίζει την υγεία ως κοινωνικό δικαίωμα. Η

φροντίδα υγείας ως εκ τούτου καθορίζεται από τις ανάγκες του πληθυσμού και ολοκληρώνεται στο πλαίσιο ενός δημόσιου συστήματος με καθολική και δωρεάν πρόσβαση που χρηματοδοτείται από ένα αποτελεσματικό φορολογικό σύστημα με ταξική μεροληφτική.

Η στρατηγική απάντηση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ) αναδείχτηκε τη δεκαετία του 1970 επηρεασμένη από τα κινήματα της εποχής (Ξυπόλητοι Γιατροί στην Κίνα, γιατροί γειτονιάς στην Κούβα κ.λπ.). Στη διάρκεια της νεοφιλελεύθερης επίθεσης, από το 1980 μέχρι σήμερα, η ΠΦΥ μπήκε στα όχρηστα των πολιτικών υγείας. Ξανάρθε όμως ως σημαντική εναλλακτική λύση με την ανάπτυξη του μαζικού ριζοσπαστικού κινήματος που καθόρισε και την κυβερνητική αλλαγή τον Ιανουάριο του 2015. Η στροφή του ενδιαφέροντος της πολιτικής υγείας προς την ΠΦΥ στοχεύει στην ανάπτυξη υπηρεσιών υγείας στη γειτονιά, στην καθημερινότητα δηλαδή του κοινωνικού ιστού. Η άμεση και καθολική κάλυψη των αναγκών για φροντίδα υγείας στη γειτονιά θα βελτιώσει αυτονότητα τη λειτουργία και τη διαχείριση των υπηρεσιών υγείας. Καθημερινές ανάγκες περίθαλψης, διοικητικές πράξεις και παρακολούθηση χρόνιων προβλημάτων δεν θα απαιτούν πλέον ταλαιπωρία, μετακίνηση, ουρές. Συγχρόνως η κάλυψη των αναγκών αυτών θα αποσυμφορήσει τα νοσοκομεία και θα δώσει τη δυνατότητα αναβάθμισης των υπηρεσιών τους.

Παράλληλα, η βιοψυχοκοινωνική θεώρηση της υγείας και η συνέχεια στη φροντίδα υγείας (προάσπιση της υγείας, πρόληψη της νόσου, περίθαλψη, αποκατάσταση και κοινωνική επανένταξη), που αποτελούν βασικές οξείες της ΠΦΥ, θα ανατρέψουν την κυριαρχία της νοσοκεντρικής και ιατροκεντρικής λει-

τουργίας. Η κοινωνική πραγματικότητα, οι διευρυνόμενες ταξικές ανισότητες, η μαζική εξαθλίωση δεν μπορούν να αγνοούνται στη χάραξη της πολιτικής υγείας. Η ανάπτυξη προληπτικών παρεμβάσεων και η καθολική πρόσβαση στις υπηρεσίες (χωρίς κανένα κριτήριο ασφαλίσισης κ.λπ.), σε αντίθεση με τη νεοφιλελεύθερης έμπνευσης παροχή «πακέτων απαραίτητων υπηρεσιών» ή «διχτυ προστασίας» σε ανασφάλιστους και φτωχούς, αποτελούν βασικά προαπαιτούμενα στην ανάπτυξη της ΠΦΥ. Αντίστοιχα, η βιοψυχοκοινωνική θεώρηση της υγείας επιβάλλει τη λειτουργία της διεπιστημονικής ομάδας υγείας, καθώς και την εμπλοκή του πληθυσμού της γειτονιάς στο σχεδιασμό των υπηρεσιών, την ανάπτυξη και την αξιολόγησή τους.

Το σχέδιο αυτό είναι δυνατόν να υλοποιηθεί και στο σημερινό ασφυκτικό πλαίσιο της μνημονιακής πολιτικής, εφόσον βεβαίως υπάρχει η απαραίτητη πολιτική βούληση για ρίζεις, κυρίως με τοπικές συντεχνίες. Ήδη οι φορείς που εκφράζουν τα συμφέροντα των γιατρών του ιδιωτικού τομέα κινητοποιούνται δυναμικά ενάντια σε αυτό το σχέδιο (απαιτούν να δουλεύουν ταυτόχρονα το πρωί στο Δημόσιο και το απόγευμα στο ιατρείο τους και αρνούνται κάθετα την έννοια της πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης). Άσχετα όμως με τις επιλογές της κυβερνητικής πολιτικής (ή και παράλληλα με αυτές στο καλό σενάριο) έχουν ωριμάσει οι συνθήκες για την ανάπτυξη ενός μαζικού κινήματος για την πρόσπιση της υγείας. Μέχρι σήμερα η παραδοσιακή αντιμετώπιση της υγείας από την Αριστερά αρκούνταν στη σωστή διεκδίκηση περισσότερων πόρων χωρίς να εμβαθύνει όμως στη λειτουργία και τους στόχους των υπηρεσιών.

Η πλούσια εμπειρία των Κοινωνικών Ιατρείων Αλληλεγγύης, τόσο με την αμεσοδημοκρατική λειτουργία τους όσο και με την ιδιαίτερα αποτελεσματική δομή τους, αποτελεί μια σημαντική παρακαταθήκη για τη διεύρυνση του κινήματος για την υγεία. Η δυναμική διεκδίκηση από ένα μαζικό κίνημα μονάδων υγείας σε κάθε γειτονιά και η, παραδειγματική αρχικά, ανάπτυξη τους από τα κάτω είναι ένας ρεαλιστικός στόχος στημέρα.

Για να πάρουμε την υγεία μας στα χέρια μας. Για να αποδειξουμε τι εννοούμε όταν μιλάμε για μια άλλη κοινωνία που απαντά στις ανάγκες για φροντίδα και στηρίζεται στις δυνατότητες για έμπρακτη και ανατρεπτική αλληλεγγύη.

ΑΛΕΞΗΣ ΜΠΕΝΟΣ

«Το κράτος έχει συνέχεια»: για την εξωτερική πολιτική της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ

Ουεις

Στην πρόσφατη Σύνοδο των υπουργών Εξωτερικών του ΝΑΤΟ, ο Νίκος Κοτζιάς τάχθηκε υπέρ της μη εμπλοκής της «Συμμαχίας» στη Συρία λίγο νωρίτερα, ο ίδιος δήλωνε αναρμόδιος για το αν η βάση της Σούδας θα φιλοξενήσει ή όχι γαλλικά βομβαρδιστικά. Στο ίδιο διάστημα, ο Αλέξης Τσίπρας καθηύχαζε τον Μαχμούτ Αμπάς ότι η ελληνική κυβέρνηση θέλει τη δημιουργία παλαιστινιακού κράτους στα σύνορα του 1967 με πρωτεύουσα την Ανατολική Ιερουσαλήμ υπογράφοντας στο βιβλίο επισκεπτών του ισραηλινού Προεδρικού Μεγάρου, ο ίδιος σημειώνει ότι αποτελεί μεγάλη τιμή να βρίσκεται στην ιστορική πρωτεύουσα του Ισραήλ (!), ενώ συναντώντας τον Μπέντζαμιν Νετανιάχου, δεν παρέλειπε να εκφράσει την αντίθεση της κυβέρνησης «σε κάθε τρομοκρατική ενέργεια από τη μια, αλλά και στη βία κατά αμάχων από την άλλη». Ισως προς ένδειξη αμοιβαιότητας: Ο ισραηλινός πρωθυπουργός θύμιζε νωρίτερα ότι στην Ελλάδα φθάνουν περίπου 50.000 ισραηλινοί τουρίστες, που θα μπορούσαν να αυξηθούν στις 350.000.

Η «κεντρώα» τοποθέτηση (και) στην εξωτερική πολιτική βεβαιώνει ότι η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ δεν θα αμφισβητήσει τη «συνέχεια του κράτους» ούτε εδώ. Από τη δεκαετία του '90, εξάλλου, η εξωτερική πολιτική είναι το κατεξοχήν πεδίο στο οποίο το πολιτικό σύστημα λειτουργεί ως καρτέλ, με τα κόμματα να συντονίζονται ως προς τις βασικές κατευθύνσεις, την πολιτική να ανατίθεται σε τεχνοκράτες και να διαφοροποιείται μόνο στα επιμέρους. Με τη συνδρομή και του Συμβουλίου Εξωτερικής Πολιτικής, που θεωρητικά συμβουλεύει την κυβέρνηση και ενημερώνει τα κόμματα (στην πράξη όμως φροντίζει για την πειθάρχηση της αντιπολίτευσης στις εθνικές/κρατικές θέσεις...), οι διεθνείς σχέσεις «της χώρας» και τα «εθνικά θέματα» αντιμετωπίζονται ως πολύ σοβαρές υποθέσεις για να «πολιτικοποιούνται», να μπλέκονται σε κομματικούς ανταγωνισμούς και να επηρεάζονται από ιδεολογικές διαφοροποιήσεις ή κυβερνητικές ασυνέχειες. Πρόκειται για μια από τις κανονικότερες που η Αριστερά, είτε στην εκδοχή του «πατριωτικού» ΚΚΕ είτε σε εκείνη του «υπεύθυνου» ΣΥΡΙΖΑ, σπάνια είχε τη διάθεση να αμφισβητήσει.

Από το 2007 και το Μακεδονικό τότε, ο Αλέξης Τσίπρας είχε προϊδεάσει ότι θα σεβαστεί αυτό τον άγραφο κανόνα. Στα ηγετικά κλιμάκια του κόμματος επιπλέον, αν και όχι μόνο εκεί, ο διαφόρων αποχρώσεων ευρωπαϊσμός συνυπήρχε πάντα με ένα αίσθημα μειονεξίας, διότι το κομματικό στελεχιακό

δυναμικό και τα κινήματα «δεν ξέρουν π/και δεν καταλαβαίνουν» από «σοβαρή πολιτική», δηλαδή γεωπολιτική. Το αίσθημα αυτό είχε φέρει παλιότερα τον υπερπατρώτη Γιώργο Αύφαντη στη θέση του διπλωματικού συμβούλου του Αλέξη Τσίπρα. Το ίδιο αίσθημα, η προστώση της ηγετικής ομάδας στο άνοιγμα προς το πατριωτικό Κέντρο και η επιδίωξη μιας «πολυδιάστατης» εξωτερικής πολιτικής, που να βλέπει προς τις χώρες του BRICs (μιας πολιτικής που συστηματικοί κύκλοι εντός και

υπόκλιση δηλαδή της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ στο δόγμα της «συνέχειας του κράτους». Στις αρχές Νοεμβρίου, ελληνικά F-16 συμμετείχαν στην ισραηλινή αεροπορική ασκηση «Μπλε Σημαία», τη μεγαλύτερη στην ιστορία του Ισραήλ, σύμφωνα με κρατικούς του αξιωματούχους, στην οποία συμμετείχαν επίσης αεροπορικές δυνάμεις των ΗΠΑ. Ήταν ένα από τα δείγματα ότι επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ η Ελλάδα θα παραμείνει στον άξονα Αθήνας-Καΐρου-Λευκωσίας-Τελ Αβίβ

εκτός Ελλάδας κατέγγειλαν ως υπερβολικά ρωσόφιλ...), είναι όσα έφεραν και τον Νίκο Κοτζιά στο υπουργείο Εξωτερικών. Μιλώντας πέρα στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, ο ίδιος προσδιόριζε το στήγμα του: «Ζούμε σε μια εποχή που η ιδεολογία δεν έχει πλέον τον ίδιο ρόλο που διαδραμάτιζε κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου. Τώρα πια ο ρόλος της γεωπολιτικής είναι πιο σημαντικός σε σχέση με το παρελθόν».

Στη γεωπολιτική δεν (πρέπει να) υπάρχει Αριστερά και Δεξιά: το εθνικό συμφέρον τις υπερβαίνει. Επί υπουργίας Κοτζιά, ωστόσο, μάθαμε ότι δεν (πρέπει να) υπάρχει ούτε Ακροδεξιά. Κι αν οι υπόδικοι νεοναζί είχαν χειριστεί την πρόσκλησή τους στο Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής με περισσότερη εχεμύθεια, ο υπουργός μιας αριστερής κυβέρνησης θα τους επέτρεπε να παρακολουθούν ως κανονικό κόμμα τη διαδικασία του Συμβουλίου και να διαχειρίζονται απόρρητα έγγραφα και πληροφορίες. Φυσικά, ο πρώην επικεφαλής της Ιδεολογικής Επιτροπής του ΚΚΕ, εμπειρογνώμονας του υπουργείου Εξωτερικών μεταξύ 1992 και 2008, σύμβουλος του Γ. Παπανδρέου επί κυβέρνησης Σημίτη, δεν είναι φιλοναζιστής. Όμως η αποπολιτικοποίηση της εξωτερικής πολιτικής δημιουργεί τέρατα.

Λιγότερο συζητημένα, εξίσου όμως τερατώδη, είναι αυτά που αφορούν την άλλη δύψη αυτής της αποπολιτικοποίησης, την

ίτοισοδύναμο, στην εξωτερική πολιτική, της συμμαχίας με τους σοσιαλφιλεύθερους Ρέντσι και Ολάντ στην οικονομία, επιδιώκοντας, με τη συνδρομή των ΗΠΑ, την απομόνωση της Τουρκίας. Η Τουρκία, βεβαίως, είναι για την ελληνική κυβέρνηση και την Ευρωπαϊκή Ένωση η χώρα που θα πρέπει να αναλάβει (ακόμα περισσότερες) ευθύνες στο προσφυγικό: το συμμαχικό Ισραήλ εξακολουθεί να εγκληματεί σε βάρος των Παλαιστινών: η δε εμπλοκή της Ελλάδας σε έναν άξονα με Αίγυπτο και Ισραήλ, τη σπρώχνει πιο βαθιά σε μια εξαιρετικά εύφλεκτη γειτονιά. Τι να γίνει, όμως, και η υψηλή (γεω)πολιτική έχει τις αντιφάσεις της...

Αν και η κυβέρνηση έχει αποδεῖξει αρκετές φορές ότι δεν διαθέτει κεντρικό σχεδιασμό, είναι προφανές ότι ο Νίκος Κοτζιάς δεν κάνει του κεφαλιού του. Στη λογική της «δευτερης φοράς Αριστερά», μια ευρεία γκάμα θεμάτων, από τη διαπραγμάτευση με την τρόικα και τη διαβούτη «Επιτροπή Σοφών» στο Ασφαλιστικό έως την εξωτερική πολιτική και τον «εμπειρογνώμονα» υπουργό, θεωρούνται πέραν της Αριστεράς και της Δεξιάς: υπόθεση αποκλειστικά «αυτών που ξέρουν». Τι ακριβώς ξέρουν, ωστόσο, το είδαμε κάμποσες φορές, με αποκορύφωμα τον Ιούλιο...

Δημοσθένης
Παπαδάτος-Αναγνωστόπουλος

Αντικαπιταλισμός,

(Περάσματα από την επαναεπιβεβαίωση των απόψεών μας στην εμβάθυνση

Το 2016 το Δίκτυο με τις διάφορες μορφές του (Επιτροπή – 1986, Κίνηση – 1987, Δίκτυο – 1994) κλείνει τριάντα χρόνια ζωής. Πολλά έχουν αλλάξει σε αυτές τις δεκαετίες τόσο στο κοινωνικό πεδίο όσο και στο αντίστοιχο πολιτικό/ιδεολογικό. Με αυτή την έννοια, το κείμενο που ακολουθεί επιχειρεί, χωρίς να αναφέρεται εκτενώς στις αλλαγές που έχουν συντελεστεί στην «πραγματικότητα», να καταπιαστεί με εκείνη τη δέσμη ιδεών, πρακτικών και εμπειριών που σε μεγάλο βαθμό όρισαν τη διαδρομή του και υπό ορισμένες προϋποθέσεις μπορούν να καθορίσουν την περαιτέρω πορεία του. Λόγω οικονομίας χώρου είναι ημιτελές – υπάρχει άλλο ένα τμήμα για τη σχέση κινήματος – κόμματος, το ζήτημα της κυβέρνησης της Αριστεράς και το κομμουνιστικό πρόταγμα, που θα δημοσιευτεί στο επόμενο τεύχος.

Μεταρρυθμισμός και αντικαπιταλισμός

Το Δίκτυο, λόγω της φυσιογνωμίας του ιδρυτικού του πυρήνα (νεαρή ηλικία, απόρριψη του ντετερμινισμού και του προπαγανδισμού της παραδοσιακής άκρας Αριστεράς, ελευθεριακή κριτική στον «υπαρκτό σοσιαλισμό», αλλά και τον «ιστορικό κομμουνισμό», υιοθέτηση του «μετά-'68» μοντέλου της άμεσης δράσης και της θεωρητικής γενίκευσης μέσω της πολιτικής εμπειρίας κ.λπ.) διαμόρφωσε σημαντικά κινηματικά αντανακλαστικά και πραγματοποίησε πολιτικές παρεμβάσεις μεγάλης εμβέλειας και αποτελεσματικότητας (κρατική καταστολή, πολιτικοί κρατούμενοι, εθνικισμός, διεθνιστική αλληλεγγύη, ρατσισμός, αντιπαγκοσμιοποιητικό κίνημα). Παράλληλα, εξαιτίας ακριβώς αυτής της φυσιογνωμίας, υποτίμησε την πολιτική ανάλυση και τη θεωρητική επεξεργασία, υποβάθμισε την οργανωτική συγκρότηση και τη δημιουργία διαδικασιών ένταξης νέου κόσμου. Αποτέλεσμα; Η εμπέδωση μιας ιδιότυπης «εξωστρεφούς εσωστρέφειας» και ενός αποσπασματικού παρεμβατισμού, ευρείας απεύθυνσης μεν, αλλά ελάχιστα πρωθητικού και ενοποιητικού για το ίδιο το Δίκτυο.

Αυτή η αντίφαση (δεν γνωρίζω αν υπήρχε δυνατότητα αποφυγής των συμπληγάδων του προπαγανδισμού και της θεματικής αποσπασματικότητας στα χρόνια του '80 και του '90, ούτε για σήμερα είμαι βέβαιος) πιστεύω ότι αποτέλεσε, λαμβάνοντας υπόψη βέβαια τις μεγάλες αλλαγές της κοινωνικοπολιτικής πραγματικότητας και τη γενική στασιμότητα και τη μη ανανέωση του Δικτύου, την κύρια αιτία για την, εύλογη και ενδιαφέρουσα μεν,

αλλά ημιτελή και προβληματική «μετατόπιση» του Δικτύου στην κεντρική πολιτική σκηνή μέσω του στόχου της κυβέρνησης της Αριστεράς και της κριτικής υποστήριξης στον ΣΥΡΙΖΑ τα τελευταία χρόνια.

Τούτων διθέντων, προκύπτουν επείγοντα ζητήματα που αφορούν τον πυρήνα της φυσιογνωμίας μας: Αντικαπιταλισμός από τη σκοπιά της άμβλυνσης της κοινωνικής αδικίας, της αναδιανομής των εισοδημάτων και της φορολόγησης των πλουσίων ή αντικαπιταλισμός για την κοινωνική ισότητα, την κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής και διανομής, την κατάργηση του ατομικού πλούτου; Μεταρρυθμιστικός ή ανατρεπτικός εξισωτικός αντικαπιταλισμός; Η άποψή μου είναι υπέρ της δεύτερης εκδοχής όχι επειδή απλώς η πρώτη είναι ημιτελής, αλλά και γιατί είναι απολύτως ανέφικτη – η εμπειρία του ΣΥΡΙΖΑ το απέδειξε πλήρως. Άλλα και για έναν ακόμα λόγο: Μόνο ο επαναστατικός αντικαπιταλισμός μπορεί να δώσει ώθηση για μεταρρυθμιστικούς αγώνες (δηλαδή, διεκδικήσεις με συγκεκριμένα αιτήματα) στο πλαίσιο του νεοφιλελεύθερου καπιταλισμού, καθώς αυτό απαιτούν ταξική ανεξαρτησία, μαχητικό ενωτικό συντονισμό και πρωτότυπες μορφές άμεσης δημοκρατίας, κοινωνικής αυτοοργάνωσης και εργατικής αντιεξουσίας. Επαναστατικός αντικαπιταλισμός δεν σημαίνει εσχατολογικός σεχταριστικός αντικαπιταλισμός. Το ακριβώς αντίθετο – δεν ξεχνάμε ότι «κομμουνισμός είναι το πραγματικό κίνημα των μαζών ενάντια στην υπάρχουσα τάξη πραγμάτων». Σημαίνει πριν και πάνω απ' όλα την οικοδόμηση από σήμερα εκείνης της ανταγωνιστικής στο σύστημα υποκειμενικότητας, η οποία, με όχημα το ενιαίο μέτωπο των εργαζομένων (που ενδεχομένως προϋποθέτει και συμμαχίες με το ρεφορμισμό), ενισχύει την αυτοπεποίθηση των καταπιεσμένων, ως απαραίτητης προϋπόθεσης για το μετασχηματισμό τους από τάξη καθαυτή σε τάξη διά αυτή.

Πολλαπλά ανατρεπτικά υποκείμενα και ταξικότητα

Το Δίκτυο από την ίδρυσή του σχεδόν υιοθέτησε την προσέγγιση των «πολλαπλών ανατρεπτικών υποκειμένων» και των «πολλαπλών ταυτοτήτων». Αυτή η προσέγγιση μας βοήθησε να υπερβούμε τον παραδοσιακό εργατισμό, να καλλιεργηθούμε από «διαίτερες» οπτικές, με προεξάρχουσα τη φεμινιστική, και να αντιληφθούμε καλύτερα την πολυπλοκότητα του προτάγματος της κομμουνιστικής απελευθέρωσης. Όμως, επειδή αυτές οι προσεγγίσεις δεν εμβαθύνθηκαν αρκούντως προκάλεσαν μια σειρά από συγχύσεις και νεολογισμούς και στο εσωτερικό του Δικτύου.

Μπορεί λοιπόν η παραδοχή της ύπαρξης πολλαπλών ανατρεπτικών υποκειμένων να αναιρεί την ταξική διαρθρώση της κοινωνίας; Και δεν το εννοώ μόνο με την ύπαρξη ακραίων κοινωνικών ανισοτήτων, αλλά κυρίως για να υποστηρίξω ότι στο πλαίσιο του καπιταλιστικού συστήματος υπάρχει μια τάξη, η εργατική ίμε την ευρεία έννοια του όρου, όσων εξασφαλίζουν την ύπαρξη τους από την εξαρτημένη μισθωτή εργασία, συμπεριλαμβανόμενών των ανέργων, ως «μη εχόντων εργασία», η οποία είναι η μόνη που, αν χειραφετηθεί πολιτικά, μπορεί να ανατρέψει τον καπιταλισμό.

Δεν αμφιβάλλω ότι η κοινωνική απελευθέρωση δεν ταυτίζεται με την αντικαπιταλιστική μετάβαση και, με αυτή την έννοια, θεωρώ ότι η σύγκρουση με την πατριαρχική κοινωνία, η ανατροπή της κυρίαρχης σχέσης ανθρώπου – φύσης και η υιοθέτηση της ολιγαρκούς αφθονίας, η αποδοχή της ελεύθερης έκφρασης της σεξουαλικότητας και η αρμονική συνύπαρξη διαφορετικών πολιτιστικών ταυτοτήτων αποτελούν δομικά υλικά της κοινωνικής απελευθέρωσης, αλλά και καταστατικά στοιχεία που από σήμερα δίνουν στο αντικαπιταλιστικό εγχείρημα το «πιστοποιητικό» ότι αγωνίζεται για μια κοινωνία στην οποία η ισότητα θα εξασφαλίζει την ελεύθερη (ενάντια στην αγοραία ελευθερία του καπιταλισμού) και η ελευθερία θα εγγυάται την ισότητα (ενάντια στην ολοκληρωτική ομοιομορφία του «υπαρκτού»).

Όμως, ας γίνουμε απολύτως σαφείς: Η αδιαμφισβίτητη απελευθερωτική διάσταση των πολλαπλών ανατρεπτικών υποκειμένων και ο αναντικατάστατος ρόλος τους στην έκβαση του κοινωνικού ανταγωνισμού επ'

ΣΥΡΙΖΑ

ταξικότητα και διεθνισμός

(και από την επανεξέτασή τους στον αυτομετασχηματισμό του Δικτύου)

ουδενί αναίρει το γεγονός ότι η κατάργηση του καπιταλισμού εξαρτάται αποκλειστικά από την πολιτική χειραφέτηση των εργαζομένων, γιατί μόνο αυτοί μπορούν να τον παραλύσουν και μόνο αυτοί μπορούν να οργανώσουν εναλλακτικές μορφές εξουσίας, παραγωγής και αυτοδιαχείρισης που θα ανοίξουν το δρόμο για την κοινωνική απελευθέρωση. Δεν πιστεύω ότι ο κομμουνισμός αποτελεί νομοτέλεια, πολλώ δε μάλλον τέλος της Ιστορίας, είναι δυνατότητα και, με αυτή την έννοια, ένα ενδεχόμενο, θεωρώ πάντως ότι εξαρτάται απόλυτα από την έκβαση της ταξικής πάλης και επομένως τη δράση των κοινωνικοπολιτικών υποκειμένων που την καθορίζουν.

Και κάτι ακόμα: Προσπιθώντας επί δεκαετίες να χειραφετήθω από τον «αντικειμενό» και τον «αστικό υλισμό», έχω καταλήξει ότι η ταξική πάλη, σε τελική ανάλυση βέβαια, είναι εκείνη που καθορίζει όχι μόνο τις επαναστάσεις και τις αντεπαναστάσεις, αλλά και τις οικονομικές υφέσεις και τις κρίσεις, τις αναδιαρθρώσεις και τα περάσματα από τις παροχές στη λιτότητα κ.ο.κ. Το λέω αυτό για να υποστηρίξω, σχηματικά οπωσδήποτε, ότι αν και τα κοινωνικά κινήματα επηρεάζουν δραστικά τον κοινωνικό ανταγωνισμό, το πρωτογενές πεδίο εκδήλωσης και ωρίμανσής τους δεν παύει να είναι η φορά και η ταχύτητα του εκκρεμούς της ταξικής πάλης. Αν ισχύει αυτό, η προσέγγιση των «πολλαπλών ανατρεπτικών υποκειμένων» οφείλει να οδηγεί στη διεύρυνση της ταξικής πάλης και όχι στην υποκατάστασή της από έναν αταξικό «κοινωνικό ανταγωνισμό» του «πλήθους ενάντια στις ελίτ» τύπου Νέγκρι πίσεις «τυχαίοτητες» και οπορτυνιστικά καραγκιοζιλίκια στήλ Zίζεκ και Δουζίνα.

Διεθνιστικός αντικαπιταλισμός σε ευρωπαϊκό και εθνικό πεδίο

Μπορεί λοιπόν να υπάρξει αντικαπιταλισμός με πολιτικό αποτέλεσμα και όχι για την τιμή των όπλων σε εθνικό πεδίο με δεδομένο το ασφυκτικό διεθνές οικονομικοπολιτικό περιβάλλον; Η εμπειρία της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ (δεν θα ασχοληθούμε εδώ με τις τρομακτικές αυταπάτες της και την αμετακίνητη απόφαση του ηγετικού επιτελείου της να μην κάνει καμία απολύτως ρίζη με την ΕΕ και την Ευρωζώνη, ούτε με τη βαθιά προσήλωσή της στις επιταγές του κεφαλαίου και του κράτους) δεν είναι ενθαρρυντική. Τίποτα δεν είναι εύκολο – ο συσχετισμός είναι συντριπτικός, οι διεθνείς συμμαχίες σε κρατικό επίπεδο ανύπαρκτες και σε κινηματικό μικρές, ενώ η

γενική κατάσταση στις ευρωπαϊκές κοινωνίες (συμπεριλαμβανομένου του Νότου) δεν εμπνέει αισιοδοξία.

Όμως, γιατί από τις εκλογές του Ιανουαρίου ως το δημοψήφισμα του Ιουλίου ξεσκώθηκαν όλα τα κινήματα, η Αριστερά και ευρύτερα τμήματα του πληθυσμού της Ευρώπης υπέρ της Ελλάδας (και για να είμαστε ακριβείς, στο πλευρό της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ); Απλώς, λόγω αυταπατών; Αν είναι έτσι, γιατί δεν συνεχίζουν και σήμερα; Ισχυρίζομαι το εξής: Η ατελής έως και κωμικοτραγική διαπραγμάτευση του ΣΥΡΙΖΑ, με την πνοή της πρώτης αριστερής μεταπολεμικής κυβέρνησης στην Ευρώπη, συμβόλισε μια αγωνιστική και αξιακά ανώτερη στάση απέναντι στην καταθλιπτική κυριαρχία του νεοφιλελεύθερου και εξέφρασε έμπρακτα τις διαθέσεις όχι μόνο των κινημάτων και της Αριστεράς, αλλά και ενός μειοψηφικού μεν, αλλά σημαντικού τμήματος των ευρωπαϊκών κοινωνιών.

Νομίζω ότι η νίκη της ΕΕ και του ΔΝΤ στη διαπραγμάτευση και η εφαρμογή του 3ου Μνημονίου, σε συνδυασμό με τη σοσιαλφιλεύθερη μετάλλαξη και τον καλπάζοντα καθεστωτισμό του ΣΥΡΙΖΑ, έκλεισαν τον κύκλο της ανάπτυξης ευρωπαϊκών κινημάτων με αναφορά στο ελληνικό παράδειγμα. Ωστόσο, όλη αυτή η ανάταση έδειξε κάτι σημαντικό και άφησε μια παρακαταθήκη: Σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες υπάρχει ένα αξιόλογο κοινωνικό και πολιτικό δυναμικό που ασφυκτία από το νεοφιλελεύθερο ολοκληρωτισμό και τον ευρωμονόδρομο, που ενδεχομένως να αυξηθεί εξαιτίας του ευρωπαϊκού ιμπεριαλισμού και των πολιτικών ασφάλειας, το οποίο πλαισιώνει κοινωνικούς αγώνες και κινήματα και παράλληλα εμπνέεται από πολιτικά παραδείγματα, κυρίως στο κεντρικοπολιτικό/κρατικό πεδίο, που προοιωνίζονται ρίζη με τη νεοφιλελεύθερη κυριαρχία στην Ευρώπη. Πρόκειται για έναν ιδιότυπο «κοινοβουλευτικό κινηματισμό», ο οποίος διακατέχεται από όλες τις αντιφάσεις του πολιτικού και του κοινωνικού τοπίου στις επιμέρους χώρες και στην ΕΕ συνολικά, αλλά κυριοφορεί σημαντικές πολιτικές και κινηματικές ανακατατάξεις.

Νομίζω ότι είναι δύσκολο έως αδύνατο να συγκροτηθεί σήμερα ένα σχέδιο συντονισμού και προγραμματικής ενοποίησης των ευρωπαϊκών κινημάτων, επειδή ακριβώς η κατάσταση (και κυρίως η υποκειμενική πρόσληψη της) των χωρών είναι πολύ διαφορετική και λείπει το στοιχειώδες υποκείμενο που να επιταχύνει αυτή τη διαδικασία. Ωστόσο, θεωρώ ότι η παρακαταθήκη που προανέφερα, η ύπαρξη ακμάων ευρωπαϊκών κινηματικών δικτυώσεων, όπως το Blockupy, και η ανάπτυξη του γαλαξία αλληλεγγύης στο «ελληνικό

παράδειγμα» μπορούν να αποτελέσουν εφαλτήριο για την αναβάθμιση του διεθνιστικού συντονισμού με πυλώνες τη διαγραφή του χρέους, την ανατροπή της λιτότητας και την αναχαίτιση του ρατσισμού και των πολιτικών ασφάλειας.

Προφανώς, η ανάπτυξη του κοινωνικού ανταγωνισμού είναι ανισόμετρη από χώρα σε χώρα, όμως πιστεύω ότι η υιοθέτηση κοινών αφετηριακών/προγραμματικών προσεγγίσεων εκ μέρους των ευρωπαϊκών κινημάτων – ή, ορθότερα, ρευμάτων τους –, όπως ότι η ΕΕ αποτελεί ολοκληρωμένο καπιταλιστικό/ιμπεριαλιστικό σχηματισμό χωρίς καμία δυνατότητα δημοκρατικού μετασχηματισμού, όποιες κυβερνήσεις και αν εκλεγούν στα κράτη-μέλη, οπότε η μόνη ριζοσπαστική στρατηγική είναι ο αγώνας για τη διάλυση της και η αντικατάστασή της από μια κοινότητα συνεργαζόμενων κυρίαρχων λαών, βοηθά στην ωρίμανση και τη ριζοσπαστικοποίηση των ευρωπαϊκών κινημάτων.

Ιδιαίτερα για το ζήτημα της Ευρωζώνης, δεν συμμερίζομαι την οικονομιστική και «εθνικοανεξαρτησιακή» προσέγγιση τμημάτων της ελληνικής Αριστεράς που θεωρούν πρόσλογο της κοινωνικής αλλαγής την έξοδο από το ευρώ. Πιστεύω όμως ότι το ευρώ είναι εργαλείο ταξικής κυριαρχίας και υποστηρίζω ότι δεν μπορεί να επιχειρηθεί καμία αλλαγή στο πλαίσιο της Ευρωζώνης, γι' αυτό, ενάντια σε κάθε λογική αυτοδύναμης (αστικής) ανάπτυξης, θεωρώ ότι ο αγώνας για τη διάλυση της ΕΕ και την έξοδο από την Ευρωζώνη συμβαδίζει με τον αγώνα για την κυβέρνηση των εργαζομένων, τον εργατικό έλεγχο και την κοινωνική αυτοοργάνωση, τον παραγωγικό μετασχηματισμό σε σοσιαλιστική κατεύθυνση, εντέλει τον αγώνα για την αλλαγή της κοινωνίας.

Όμως, είπαμε ότι η ανάπτυξη του κοινωνικού ανταγωνισμού είναι ανισόμετρη. Βεβαίως λοιπόν ο σοσιαλισμός δεν οικοδομείται σε μια μόνο χώρα, αλλά εκρήξεις, εξεγέρσεις και επαναστάσεις γίνονται σε μια χώρα. Επομένως, έξοδοι χωρών από την ΕΕ και την Ευρωζώνη είναι επιδιωκτέες εφόσον εντάσσονται στην προοπτική της υπέρβασης του νεοφιλελεύθερισμού και όχι της συγκρότησης απολυταρχικών εθνικιστικών κέντρων στο στίβο των ενδοκαπιταλιστικών ανταγωνισμών. Δεν διαφωνώ (ποιητική αδεία έστω...) ότι «η επανάσταση είναι η ευγενέστερη μορφή πολέμου», αλλά δεν πιστεύω ότι χρειαζόμαστε τη γενικευμένη βαρβαρότητα ενός πολέμου για να γίνει επανάσταση – εκτός των άλλων θα του μοιάζει εξαιρετικά...

Νίκος Γιαννόπουλος

(Επι)ράμματα στη γούνα της Αριστεράς

Άνοιξα την τηλεόραση ανήμερα την 28η Οκτωβρίου. Καθώς ο παρουσιαστής στην EPT3 έλεγε ότι θα δούμε «με τα μάτια της ψυχής μας» το καράβι που το λένε Ελλάδα και τη νοητή του παρέλαση ανά τους αιώνες, ενώ στη συνέχεια μνημόνευσε δεκάδες ονόματα (από τον Όμηρο και τον Αχιλλέα, μέχρι τη Σαπφώ, τον Λεωνίδα, τον Μεγαλέζανδρο, τον Παλαιολόγο, τον Κολοκοτρώνη, τον Τσαρούχη, τον Καζαντζάκη, τον Ελύτη, τον Ξυλούρη) υποψιάστηκα πώς είμαστε στην αρχή μιας πολλά υποσχόμενης τελετής. Η συνέχεια –μιλάω για τη στρατιωτική παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου στη Θεσσαλονίκη– δεν με διέφευσε. Είχε απ' όλα: τη μαθητική μπάντα του Παπάφειου («εκλεκτού φυτωρίου μουσικής», όπως λέχθηκε), άρματα μάχης, καταδρομείς «με φλογερή πίστη», ΟΥΚ, συλλόγους εφέδρων που παρήλαυναν βροντοφωνάζοντας «Πατρίδα, Θρησκεία, Τιμή», στρατιωτικές μπάντες που παιάνιζαν «Μακεδονία ξακουστή του Αλεξανδρού η χώρα», την Ελληνική Δύναμη Κοσσυφοπεδίου (με σύμβολα τη σάρισα, το ξίφος και τη μακεδονική ασπίδα, και σύνθημα «Ανίκητος ει!»). Αποκορύφωμα, οι αεροπορικές επιδείξεις, καθώς και ο χαιρετισμός του υπουργού Εθνικής Άμυνας που είπε ότι «ο άξονας προστασίας του ελληνισμού», τον οποίο «προστατεύουν οι Ένοπλες Δυνάμεις». Προηγουμένως, σε όλη την εκφώνηση και στους άλλους χαιρετισμούς, είχαν ακουστεί και τα απαραίτητα για τους Έλληνες που πολεμάνε σαν ήρωες και τους ήρωες που πολεμάνε σαν Έλληνες, τα διδάγματα από τα «επιτεύγματα αλλά και τα «τραγικά λάθη» των Ελλήνων, την ανάγκη ομόνοιας.

Με λίγα λόγια, αν αφαιρούσες κάποιες «λεπτομέρειες» (τα πρόσωπα των επισήμων, τις ενδυμασίες, τη δημοτική γλώσσα της εκφώνησης) θα ήταν δύσκολο να χρονολογήσεις την τελετή: αν γινόταν το 2015, το 1990 ή το 1960. Γιατί η τελετή είχε, όπως είπα, απ' όλα: μπάντες, μαθητές, στρατιώτες, στρατιωτικούς, ιεράρχες. Όλα, εκτός από ένα: Ήστω και την υποψία ότι η παρέλαση αυτή γινόταν με την Αριστερά στην κυβέρνηση.

Η παρέλαση, που όχι μόνο δεν καταργήθηκε (θυμάστε τις προεκλογικές εξαγγελίες του ΣΥΡΙΖΑ; Ο ίδιος φαίνεται πάντως ότι τις έχει ξεχάσει προ πολλού) αλλά έγινε αναβαθμισμένη, δεν είναι «μεμονωμένο περιστατικό». Το «επίραμμα» με τον προστάτη-άγιο κάθε όπλου στη στολή στρατιωτών και στρατιωτικών που εξήγγειλε το υπουργείο Εθνικής Άμυνας, οι αρχαιοελληνικές τελετές

στη Σαλαμίνα όπου μίλησε ο Π. Καμμένος, η επιλογή της κυβέρνησης να μην κάνει καμάρα αλλαγή στο μάθημα των Θρησκευτικών (μην τολμώντας να καταργήσει ούτε καν την –αντισυνταγματική– εγκύλιο Λοβέρδου), η αντιμετώπιση εκ μέρους της κυβέρνησης της «υπόθεσης Φίλη» σχετικά με τη γενοκτονία/εθνοκάθαρση των Ποντίων» ως «προσωπικής υπόθεσης» και όχι ζητήματος ελευθερίας της έκφρασης, είναι ψηφίδες οι οποίες με διαφορετικό τρόπο η καθεμία συνθέτουν τη μεγάλη εικόνα. Μια μεγάλη εικόνα που μας δείχνει, αρκετά καθαρά πια, ότι η κυβέρνηση όχι μόνο δεν προτίθεται να προχωρήσει σε καμάρα σύγκρουση με την Εκκλησία, το στρατό και μια σειρά γνώριμα κυρίαρχα ιδεολογίματα, αλλά κάτι αρκετά παραπάνω: ότι ο εθνικισμός, ο μιλιταρισμός, ο ελληνοχριστιανισμός, η δόξα του ελληνισμού (ή του ελληνικού λαού) και άλλα ιδεολογικά στερεότυπα όχι μόνο δεν έχουν εξοβελιστεί, αλλά καταλαμβάνουν ολοένα και περισσότερο χώρο στο λόγο και την πρακτική της κυβέρνησης.

Λίγες σκέψεις εν αναμονή συνολικότερης συζήτησης του θέματος.

1. Οι ΑΝΕΛ μπορεί να παίζουν ρόλο εμπροσθοφυλακής σε αυτή την υπόθεση, αλλά είναι εντελώς απατηλό να θεωρήσουμε ότι το ζήτημα τελειώνει εκεί. Ο Π. Καμμένος δεν είναι υπουργός κάποιας κυβέρνησης των ΑΝΕΛ, αλλά της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, ενώ οι λόγοι και οι πράξεις του δεν φάνηκε να δημιουργούν καμία ενόχληση ούτε στην κυβέρνηση ούτε στον ίδιο ΣΥΡΙΖΑ. Αντίθετα, εκφράζουν συνολικά την κυβέρνηση.

2. Η κυβέρνηση έχει επιλέξει να αποφεύγει κάθε σύγκρουση με την Εκκλησία, τους ολιγάρχες, τους εκπροσώπους γενικότερα

του «παλαιού καθεστώτος». Η επιλογή αυτή όχι μόνο την οδήγησε αρκετά νωρίς σε πολιτική παραλυσία, αλλά δεν είναι καθόλου ουδέτερη ιδεολογικά, αξιακά και ταξικά. Με όλα λόγια, η επιλογή αυτή δεν είναι καθόλου σύσχετη με τη μεταμόρφωση του ΣΥΡΙΖΑ σε ένα «κυπεύθυνο» κόμμα στο χώρο του κέντρου (βλ. και το σχετικό άρθρο του Δημοσθένη Παπαδάτου-Αναγνωστόπουλου στο Rednotebook). Μέσα σε λίγους μόνο μήνες, θεμελιακά αιτήματα όχι μόνο για την Αριστερά, αλλά και για έναν πολύ ευρύτερο χώρο, όπως ο χωρισμός κράτους - Εκκλησίας, μοιάζουν σύνειρο θερινής νυκτός για το σχεδιασμό και τις προθέσεις της κυβέρνησης.

3. Δεν πρέπει να προσεγγίσουμε το όλο ζήτημα ως μια «παθητική» προσχώρηση ή υποταγή του ΣΥΡΙΖΑ σε κυρίαρχα ιδεολογίματα. Όχι μόνο επειδή η διαδικασία αυτή παράγει ενεργά πολιτικά αποτελέσματα. Άλλα και επειδή υπάρχει, κατά τη γνώμη μου, ένα στοιχείο ενεργής επιλογής. Αν η «ελπίδα» και ο «αντιμνημονιακός αγώνας» έχουν καταρρεύσει ως πολιτικές στρατηγικές, ο ΣΥΡΙΖΑ θέλει τώρα να αντλήσει συναινέσεις, ενόψει των πολύ δύσκολων (οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά) που έρχονται, από τις γνώριμες δεξαμενές της «εθνικής υπερηφάνειας», της «πατρίδας», του έθνους ενισχυμένου με μπόλικες δόσεις λαού. Κάτι τέτοιο όμως όχι μόνο σηματοδοτεί, σε συνδυασμό με την υπογραφή και διαχείριση του Μνημονίου, την ολοκλήρωση της μεταλλαγής του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά παράγει εξαιρετικά ανησυχητικές συνέπειες γενικότερα για την πολιτική και την κοινωνία. Γ' αυτό και μας αφορά και πρέπει να αποτελεί βασικό μας μέτωπο.

Στρατής Μπουρνάζος

Τι φυλάει και τι θα πάρει μαζί του (ότ)αν πέσει ο φράχτης του Έβρου;

Στις 31 Οκτώβρη, 500 άνθρωποι από όλη την Ελλάδα κάναμε πάρα πολλά χιλιόμετρα για να φτάσουμε και να διαδηλώσουμε ενάντια στην ύπαρξη του φράχτη του Έβρου. Πρόκειται για το φράχτη που κατασκευάστηκε επί υπουργίας Παπουτσή, βρίσκεται κοντά στο συνοριακό σταθμό των Καστανιών στον Έβρο και εκτείνεται για 12 χλμ. στη στενή ζώνη όπου τα σύνορα μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας δεν ταυτίζονται με την κοίτη του ποταμού Έβρου, αλλά γίνονται χερσαία.

Γιατί ένα, περιορισμένης έκτασης τελικά, τεχνητό σύνορο προκαλεί τόση αντιπαράθεση με τόσο μένος, αλλά και κινητοποιεί τόσο κόσμο εναντίον του από την ανακοίνωση κιόλας της ανέγερσής του;

Ο φράχτης έχει καταρχήν μια πολύ πρακτική διάσταση και λειτουργία. Ενώ το ποτάμι «φροντίζει» για την επιτήρηση των συνόρων από το πέρασμα μεταναστών και προσφύγων (κυρίως κατά το χειμώνα, οπότε και είναι συνήθως υπερφούσκωμένο), η ζώνη των χερσαίων συνόρων δυσκολεύει ιδιαίτερα την επιβλεψη και γι' αυτόν το λόγο επιλεγόταν και ως κύρια διέλευση από τα κυκλώματα που έναντι αδράς αμοιβής διακινούσαν τους μετανάστες. Ο φράχτης, μαζί με τα πρόσθετα εξαρτήματα επιτήρησης που φορά, έχει έναν απολύτως σημαντικό ρόλο στον περιορισμό αυτής της μετακίνησης. Θριαμβευτικά, άλλωστε, η τότε δεξιά φιλοκυβερνητική ειδησεογραφία επευφημούσε την αποτελεσματικότητά του (bit.ly/1kozQ8m, bit.ly/1Naa4f6).

Ο φράχτης, λοιπόν, σταματά μετανάστες από το να περάσουν στην Ελλάδα και τους σπρώχνει είτε στα νησιά είτε στα πιο επικίνδυνα περάσματα διαμέσου του ποταμού. Η λειτουργία του είναι πραγματική και αποτρεπτική, πρόκειται για ένα κανονικό όπλο εναντίον της μετανάστευσης. Αν πέσει, επομένως, ο φράχτης, σημαίνει ότι λύνεται το ζήτημα της δημιουργίας ασφαλούς διδύμου για τους πρόσφυγες:

Η απάντηση είναι σαφώς όχι. Πέρα από την πρακτική του σημασία, ο φράχτης στις κινητοποίησες μας συμπυκνώνει το συμβολισμό των συνόρων και της ελληνικής και ευρωπαϊκής πολιτικής για τη διαχείρισή τους. Η ασφαλής διέλευση είναι ένα ξεκάθαρα πολιτικό και διόλου τεχνικό ζήτημα. Ήταν π.χ. διακρατική πολιτική απόφαση μετατροπή του παράτυπου περάσματος στην Ειδομένη σε ημινόμιμο και υπό σαφή ανοχή πέρασμα από την Ελλάδα στη Μακεδονία. Η εξέλιξη αυτή έβγαλε προς το παρόν από το κάδρο τα κυκλώματα διακινητών, τις τοπικές μαφίες, το ξύλο και την καταλήστευση των προσφύγων όπως τα ζούσαμε στην προηγούμενη κατάσταση. Ακόμα και αν αύριο ξαναπλημύριζε η κοιλάδα του Έβρου και το ποτάμι έπαιρνε ξανά

μαζί του το φράχτη, όπως συνέβη τον περασμένο χειμώνα, δεν θα αρκούσε, δεν θα δημιουργούσε αυτό το περιζήτητο πέρασμα.

λοιπους το Αιγαίο αποδεικνύεται νεκροταφείο χωρίς χωρικούς περιορισμούς. Ζητώντας, λοιπόν, το γκρέμισμα του φράχτη, δεν ζητάμε 12 χιλιόμετρα σύντομα να πάνε για σκραπ – απαιτούμε στην πραγματικότητα το άνοιγμα των συνόρων, την αμφισβήτηση του συνόλου της πολιτικής αποτροπής και του περιορισμού της μετανάστευσης, συμπράττοντας στη βαθιά ουσία με το μεγαλύτερο κίνημα αμφισβήτησης των υφιστάμενων δογμάτων ασφαλειας, που το είναι το ίδιο το γιγάντιο προσφυγικό κύμα και η πιεστική δυναμική του.

Όσον αφορά την πανελλαδική κινητοποίηση στον Έβρο, η σημασία της φάνηκε ιδιαίτερα στην προετοιμασία και την προπα-

Ηδη από την Τουρκία, το σύμπλεγμα κρατικών πολιτικών συμμόρφωσης προς τον ευρωπαϊκό σχεδιασμό και διακινητών αποτρέπει ή ακόμα και απαγορεύει (<http://bit.ly/1OkDyNl>) την πρόσβαση των μεταναστών-ριών ως τα βόρεια σύνορα. Το επιχείρημα ότι η μη τήρηση από τη μεριά της Τουρκίας της υποχρέωσής της να συνεργαστεί με την Ευρώπη και κατ' επέκταση με την Ελλάδα έχει γίνει μόνιμη επωδός σε κυβερνητικά χείλη για να δικαιολογήσουν φονικές αδράνειες ή/και απροθυμίες. Δεν πρέπει, όμως, να ξεχνάμε ότι «it takes two to tango».

Η ευθύνη του ελληνικού κράτους όσο διατηρείται αυτό το καθεστώς συνόρων παραμένει ακέραια. Η κυβέρνηση δείχνει να επιλέγει να κρατήσει τα εμπόδια για τη διέλευση προσφύγων υπό το φόβο ότι θα σταματήσει το πέρασμα μεταναστών και προσφύγων μέσω Ειδομένης (και συνεπώς μεγάλοι προσφυγικοί πληθυσμοί θα εγκλωβιστούν στη χώρα). Η επιλογή αυτή, κι ενώ ο χειμώνας έφτασε, ισοδυναμεί πλέον με την επιλογή διαχείρισης του προσφυγικού διαμέσου της φυσικής επιλογής – όποιοι είναι δυνατοί και τυχεροί περνούν, για τους υπό-

γάνδιση της. Πέτυχε να δημιουργήσει επικαιρότητα, να προκαλέσει τη δημόσια κουβέντα και να συντελέσει στο να πιεστούν άπαντες να ανοίξουν τα χαρτιά τους και να πάρουν θέση. Η ίδια η πορεία στις Καστανιές πάλι, παρότι ήταν απαράπτητη συμβολικά και προπαγανδιστικά, έμεινε κάπως λειψη αφού μια σειρά αστοχιών στον προγραμματισμό και το συντονισμό μας δεν επέτρεψαν να εκμεταλλευτούμε μια εξαιρετική ευκαιρία, είτε να προχωρήσουμε σε περισσότερες κινήσεις στην περιοχή είτε να μπορέσουμε κόρδομος από τις διάφορες πόλεις να συσκεφθούμε από κοινού και διά ζώσης. Είναι κρίσιμο αυτό να μείνει ως συμπέρασμα και μάθημα και να το συνυπολογίσουμε στο σχεδιασμό των επόμενων βημάτων. Γιατί τα επόμενα βήματα χρειάζεται να είναι αποφασιστικά και συγκροτημένα και δυναμικά, μέχρι την αλλαγή της ευρωπαϊκής πολιτικής για τα σύνορα, μέχρι να μη χρειάζεται κανένας και καμία να ξαναπεί στην κληρωτίδα θανάτου των σαπιοκάρβων για να γλιτώσει από τη φρίκη του πολέμου.

Μενέλαος Εξιγλου

Προσφυγικό

Γροφυγικά

Στο μακρύ καλοκαίρι που πέρασε από την πώθηκε ανεξίτηλα η βαθιά πολιτική και οικονομική κρίση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε μια τέτοια πύκνωση γεγονότων οι αντιφάσεις που συσσωρεύονται ξεσπούν με διαφορετικές χρονικότητες και κλίμακες. Τα κέντρα και οι όροι του κοινωνικού ανταγωνισμού φαίνεται να μετατοπίζονται και να αναδιατάσσονται.

Τη στιγμή της υπογραφής του 3ου Μνημονίου από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ η Μέρκελ δήλωνε ότι δεν ήταν το «ελληνικό πρόβλημα» αλλά η «προσφυγική κρίση» που έθετε σε κίνδυνο την συνοχή της ΕΕ. Ενάμιση μήνα μετά, στις αρχές Σεπτεμβρη, όταν χιλιάδες πρόσφυγες που είχαν εκδιωχθεί από το σιδηροδρομικό σταθμό της Βουδαπέστης άρχισαν να σχηματίζουν καραβάνια κατευθυνόμενοι προς την Αυστρία, η Μέρκελ έκανε τη μεγάλη στροφή και έστειλε γερμανικά τρένα να τους παραλάβουν. Ήταν η στιγμή που με μια μονομερή ενέργεια καταργούσε στην πράξη τον Κανονισμό του Δουβλίνου. Η Γερμανία που πάνω από μια δεκαετία είχε επωφεληθεί από τη συγκράτηση της μετανάστευσης κοντά στα εξωτερικά σύνορά της (και βεβαίως από την πρόσβαση στους εργαζομένους των ανατολικών χωρών της διευρυμένης ΕΕ), αποφάσισε να δεχτεί εκατοντάδες χιλιάδες αιτούντες άσυλο που είχαν ήδη διασχίσει δύο ή τρεις χώρες μέλη της ΕΕ.

Η σκοπιμότητα της αλλαγής πολιτικής της Γερμανίας έχει ερμηνευτεί με διάφορους τρόπους: ως αφελιμιστική επιλογή ένταξης των «μεσοαστικών στρωμάτων» των Σύρων στη γερμανική αγορά εργασίας, ως πολιτική απομόνωσης των ξενοφοβικών και ακροδεξιών τάσεων στο εσωτερικό της γερμανικής δεξιάς, ως κίνηση βελτίωσης της διεθνούς εικόνας της χώρας ή ως πρόληψη της πολιτικής κρίσης που θα προκαλούσε μια άναρχη σφίξη των προσφύγων στο γερμανικό έδαφος. Πέρα από αυτά όμως, μεγαλύτερη σημασία έχει ότι η απόφαση πάρθηκε ενώ οι ευρωπαϊκοί μηχανισμοί ελέγχου της μετανάστευσης είχαν ήδη αποτύχει. Η μαζική μεταναστευτική κίνηση κατά μήκος της «βαλκανικής διαδρομής» είχε θέσει εκτός ιαγώος τους συνοριακούς ελέγχους και τα κράτη των Βαλκανίων, με πρώτη την Ελλάδα, είχαν επιτρέψει τη διέλευση της επικράτειάς τους από εκατοντάδες χιλιάδες πρόσφυγες.

Πρέπει να επισημάνουμε ότι η πολιτική αυτή δεν ήταν εξαρχής αναμενόμενη και εκ των πραγμάτων λειτουργήσει προς όφελος των προσφύγων. Οι κίνδυνοι από τις επιχειρήσεις αποτροπής στα θαλάσσια και χερσαία σύνορα μειώθηκαν σημαντικά, όπως και η εκμετάλλευση από τις μαφίες των συνόρων. Ωστόσο, είναι σαφές ότι τα κράτη άνοιξαν τα σύνορά τους όχι για την προστασία των προσφύγων, αλλά για να προστατευτούν τα ίδια από αυτούς, για να

φύγουν μια ώρα αρχύτερα. Ακόμη και για τη Γερμανία το άνοιγμα των συνόρων ήταν μια εξίσου πραγματιστική πολιτική όσο και το επερχόμενο κλείσιμό τους.

Μη αναμενόμενη ήταν σε ένα βαθμό και η ανάδυση ενός ισχυρού κινήματος αλληλεγγύης σε αρκετές χώρες της Ευρώπης και κυρίως στην Ελλάδα και τις χώρες «υποδοχής». Ένα κίνημα που με την πολυμορφία, τη μαζικότητα και τον διεθνή του συντονισμό, όχι μόνο πρωταγωνίστησε στην υποστήριξη και κάλυψη των άμεσων αναγκών των προσφύγων εκεί που οι προνοιακές δομές του κράτους απουσίζαν, αλλά κατάφερε να επρεάσει ουσιαστικά τους όρους του δημόσιου λόγου. Σε κάθε περίπτωση το σύνθημα «refugees welcome» και η δέσμευση χιλιάδων ανθρώπων να βοηθήσουν σε μια επείγουσα κατάσταση, χρειάζονται ένα ακόμη βήμα για να μετεξελιχθούν σε κοινωνικούς αγώνες, σε πράξη που χτίζει την πραγματική ενότητα ντόπιων και ξένων εργαζομένων. Ωστόσο, χωρίς να παραβλέπουμε την συγκυριακή και βαθιά υποκριτική υιοθέτηση από τα κυρίαρχα Μέσα ενός συμπονετικού λόγου για τους πρόσφυγες όσο και τον εκθειασμό ενός αφελούς και απολίτικου εθελοντισμού, πρέπει να αναγνωρίσουμε την πολιτική σημασία και τις δυνατότητες κοινωνικής παρέμβασης που άνοιξε η υποχώρηση του ρατσιστικού και αντιμεταναστευτικού λόγου.

Το αυθόρυμη καλωσόρισμα στους διαφορετικούς σταθμούς της μεταναστευτικής διαδρομής, οι αντιφασιστικές πρωτοβουλίες και τα δίκτυα αντιπληροφόρησης στα σύνορα, οι κινήσεις πολιτικής ανυπακοής για τη μεταφορά προσφύγων στην Αυστρία και οι αυτοοργανωμένες δομές στέγασης, στίσισης και ιατρικής περιθαλψης στην Ελλάδα, διαμόρφωσαν έναν αστερισμό πρακτικών που συνδύασε την αλληλεγγύη και την αυτοοργάνωση με τη μαζική και πλειοψηφική απεύθυνση. Η καταγγελία τους όχι μόνο είναι ναρκισσιστική, αλλά και αυτούπονομευτική για το αντιρατσιστικό κίνημα. Αδιαφορεί τόσο για το συσχετισμό δύναμης όσο και για την ανάγκη οργάνωσης των αντιστάσεων σε μια περίοδο που η επανασυγκρότηση των μηχανισμών καταστολής και ελέγχου της μετανάστευσης πλαισιώνεται και νομιμοποιείται από τις πολιτικές ασφάλειας, τα καθεστώτα εκτακτης ανάγκης και την ισλαμοφοβία.

Καταστολή με «ανθρώπινο πρόσωπο»

Προφανώς δεν πρέπει να επιτρέψουμε η αλληλεγγύη να γίνει πρόσχημα και συμπλήρωμα μιας κατασταλτικής πολιτικής με «ανθρώπινο πρόσωπο». Αντίθετα, πρέπει να διαφυλά-

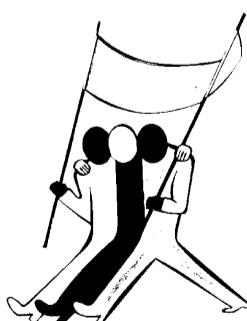
Η σύνοδος Ευρωπαϊκής Ένωσης - Τουρκίας κατέληξε ύστερα από διαπραγματεύσεις μηνών στη «συνεργασία», δηλαδή την ένταξη της Τουρκίας στο ευρωπαϊκό καθεστώς διαχείρισης συνδρων και μετανάστευσης. Πιστεύεις ότι η πολιτική αυτή θα έχει τα αποτελέσματα που επιθυμεί η ΕΕ;

Όπως πάντα, είναι δύναστο να κάνει κανείς μια ασφαλή πρόβλεψη. Αλλά νομίζω ότι στην περίπτωση της Τουρκίας, και ιδιαίτερα σε αυτή την περίοδο εντεινόμενου αυταρχισμού της διακυβέρνησης Ερντογάν, η ΕΕ πάιρει μεγάλα ρίσκα. Από τη μια, οι διαπραγματεύσεις καταδεικνύουν ότι αυτή είναι μόνο η αρχή μιας μακράς διαπραγμάτευσης. Είδαμε ότι ενώ η ΕΕ προσέφερε 3 δια. ευρώ «οικονομικής βοήθειας» για μια περίοδο δύο χρόνων, η τουρκική κυβέρνηση απάτησε την καταβολή του ίδιου ποσού ανά έτος. Τελικά φαίνεται να συμφώνησαν ότι η ΕΕ θα πληρώνει τμηματικά, στο βαθμό που η τουρκική κυβέρνηση εκπληρώνει συγκεκριμένους στόχους που έχουν τεθεί. Με αυτό τον τρόπο η ευρωτουρκική συνεργασία μετατρέπεται σε μια διαπραγμάτευση δίχως τέλος, η οποία θα συνοδεύεται από περιόδους ανοίγματος και κλεισμάτος των τουρκικών συνόρων. Ο έλεγχος της μετανάστευσης έχει μετατραπεί

Συνέντευξη

σε ισχυρότατο διαπραγματευτικό χαρτί στη νοτιοανατολική Ευρώπη. Από την άλλη, πώς μπορούμε να είμαστε βέβαιοι·ες ότι ο Ερντογάν έχει πραγματικά τη δυνατότητα να συγκρατήσει τα εκατομμύρια των σύρων προσφύγων; Όσα είδαμε να συμβαίνουν φέτος στην Ευρώπη, η σφίξη και η αυτοοργανωμένη μετακίνηση περίπου μισού εκατομμυρίου μεταναστών και προσφύγων, συμπίπτει με τη δομική κατάρρευση του μεταναστευτικού καθεστώτος της ΕΕ. Σε τελική ανάλυση ήταν η μεταναστευτική κίνηση που οδήγησε στην κατάρρευσή του. Πιστεύω ότι οι δυνάμεις αυτές είναι μια πρόκληση και για τον ίδιο τον Ερντογάν. Υπάρχει βέβαια πάντα ο κίνδυνος της προσφυγής στη βίαιη καταστολή και γι' αυτό πρέπει να στρέψουμε σταθερά την προσοχή μας σε δύσα συμβαίνουν στην Τουρκία.

Αναφέρθηκε στην κατάρρευση του συνοριακού καθεστώτος της ΕΕ. Πιστεύεις ότι μετά τους πρόσφατους περιορισμούς που επέβαλε η Δημοκρατία της Μακεδονίας στη μετακίνηση των προσφύγων στο

Europe

ξουμε, να διεκδικήσουμε και να οργανώσουμε την αλληλεγγύη διαχωριζόμενοι-ες πλήρως από το λόγο του «πραγματιστικού ανθρωπισμού» και του αφελούς ή στρατευμένου ευρωπαϊσμού. Η «αναγνώριση του προβλήματος ως ευρωπαϊκού» και η «ευρωπαϊκή αλληλεγγύη» έτσι κι αλλιώς δεν αφορούν το θητησιγνές πρόγραμμα μετεγκατάστασης, πόσο δε μάλλον η χρηματοδότηση μιας ανθρωπιστικής πολιτικής υποδοχής. Πρόκειται για ένα πολιτικό σχέδιο για την επανασυγκρότηση των μηχανισμών ελέγχου και διαχείρισης της μετανάστευσης στις ίδιες βάσεις με πριν, αλλά με αναβαθμισμένο το ρόλο των ευρωπαϊκών υπηρεσιών και ιδιαίτερα της Frontex. Όχι απλώς ένα ακόμη βήμα στην τάση συγκεντρωποίησης της εξουσίας στα χέρια των Βρυξελλών, αλλά ένα ακόμη βήμα επιτήρησης και πειθάρχησης των κρατών. Ένα νέο καθεστώς εποπτείας εγκαθίσταται, αυτή τη φορά στους τομείς της συνοριακής και μεταναστευτικής πολιτικής.

Ο διαχωρισμός και η εξαίρεση δικαιωμάτων, η ανάθεση της συγκράτησης των προσφύγων σε τρίτες χώρες (Τουρκία), ο «πόλεμος κατά των διακινητών», η δημιουργία ενός αποτελεσματικού συστήματος μέσων (στρατιωτικής) αποτροπής, εγκλεισμού και απελάσεων σε χώρες προέλευσης και κυρίως γειτονικές «transit» χώρες, καθώς και άλλων έμμεσων μέτρων παραδειγματικού

χαρακτήρα (αύξηση ρίσκου ταξιδιού) για την «αποθάρρυνση» της μετανάστευσης, αποτελούν τις βασικές του πτυχές του σχεδίου. Στην Ελλάδα ως γνωστόν ανατίθεται τόσο η καταστολή και αποτροπή στα σύνορα, όσο και η λειτουργία των hot spots, κέντρων κράτησης όπου θα γίνεται η βιομετρική καταγραφή των νεοεισερχόμενων (βάση δακτυλικών αποτυπώμάτων Eurodac) και θα διενεργείται ένας ταχύρυθμος διαχωρισμός τους (screening).

Ο διαχωρισμός «προσφύγων» και «απλώς οικονομικών» μεταναστών παραμένει ο βασικός μηχανισμός διαχείρισης της μετανάστευσης (και της μεταναστευτικής εργασίας) και πυρήνας της ιδεολογικής νομιμοποίησης της σκλήρυνσης της μεταναστευτικής πολιτικής της ΕΕ. Πρόκειται για ένα διαχωρισμό νομικά έωλο και ρατσιστικό, ένα μηχανισμό αποστρητικής δικαιωμάτων και κατασκευής μιας νομικής κατηγορίας εξαίρεσης δικαιωμάτων, αυτής των «παρανόμων», προς κράτηση και απέλαση μεταναστών. Δεν πρόκειται βεβαίως για ανθρωπιστική πολιτική, αλλά για προσχηματική χρήση του δικαίου προστασίας των προσφύγων, ώστε στο όνομα του δικαιολόγηση στην προστασία να επιτελείται ο πλήρης αποκλεισμός χιλιάδων ανθρώπων από το δικαίωμα να έχουν δικαιώματα. Ας ετοιμαζόμαστε λοιπόν μετά την υποτιθέμενη «επιτυχία» αντλήσης ευρωπαϊκών πόρων και ανάθεσης στην Frontex της φύλαξης των συνόρων στην Ειδομένη, να δούμε την δικαιολόγηση στο όνομα του ανθρωπισμού της επαναπροωθήσεων στο Αιγαίο.

Αντί επιλόγου

Στην περίοδο που μπαίνουμε, περίοδο κλεισμάτων των συνόρων και εγκλωβισμού των οικονομικών και πολιτικών προσφύγων, καθώς και έντασης των πολιτικών ασφάλειας, τίθενται ιδιαίτερα και βαριά καθίκοντα για το αντιρατσιστικό κίνημα. Στη συγκυρία ελλοχεύει ο κίνδυνος για το κίνημα είτε να εγκλωβιστεί προσπαθώντας να ανταποκριθεί σε μια πέραν των δυνατοτήτων του υποστηρικτική δουλειά, είτε, που είναι και το συνηθέστερο, να αποσυρθεί σε έναν αφηρημένο καταγγελτισμό, χωρίς ουσιαστική κοινωνική παρέμβαση. Η αποφυγή των δυο αυτών αλληλοσυμπληρούμενων τάσεων επιτάσσει μια στρατηγική προσέγγιση, που να συσχετίζει τη γειωμένη στις πραγματικές συνθήκες και συγκρούσεις παρέμβαση με συγκεκριμένες διεκδικήσεις, πλειοψηφική απεύθυνση και αγώνες που να μπορούν να πετύχουν μικρές έστω νίκες. Η από τα κάτω δημιουργία χώρων ελευθερίας και συνάντησης ντόπιων και μεταναστών, ο αγώνας ενάντια στην αναμενόμενη επανάκαμψη των ρατσιστικών και φασιστικών συμμοριών και «επιτροπών κατοίκων», πρέπει να συνδυαστεί με αγώνες εδώ και σε δύλη την Ευρώπη κατά τις εξαίρεσης δικαιωμάτων, ενάντια στην κράτηση και τις απελάσεις, για τη νομιμοποίηση, τα πλήρη κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα σε όλους και όλες.

Γιώργος Μανιάτης

με τον Μπερντ Κάσπαρεκ*

σύνορο της Ειδομένης τελειώνει μια περίοδος ελεύθερης μετακίνησης;

Από όσα γνωρίζουμε σχετικά με τη μεταναστευτική κίνηση στα Βαλκάνια νομίζω ότι δύσκολα μπορούμε να μιλάμε για ελεύθερη μετακίνηση. Ακόμη και αν τα κράτη δεν είχαν τον έλεγχο, δεν μπορούσαν, για παραδειγμα, να σταματήσουν τη μεταναστευτική κίνηση στα σύνορα ή σε στρατόπεδα, διατήρησαν έναν ικανό βαθμό ελέγχου και υποδομών ώστε να καναλίζαρουν τη μετανάστευση σε ένα διάδρομο και να πρωθήσουν τη διέλευση με έναν πολύ γρήγορο ρυθμό. Σε αυτό πιστεύω ότι μπαίνε στήμερα ένα τέλος και ξεκινάει μια φάση όπου τα κράτη θα πειραματίζονται με τεχνικές επιβράδυνσης και διάσπασης της μεταναστευτικής κίνησης. Όσα βλέπουμε στην Ειδομένη είναι ακριβώς αυτό, επιχειρείται η επιλογή και ο διαχωρισμός ενός τμήματος από την κύρια μεταναστευτική κίνηση έτσι ώστε να διευκολυνθεί ο έλεγχός της.

Είναι σημαντικό να καταλάβουμε ότι δεν πρόκειται για μεμονωμένη πολιτική της Μακεδονίας ή της Σλοβενίας. Είμαι πεπεισμένος ότι αποτελεί

συντονισμένη κίνηση προερχόμενη από τις Βρυξέλλες. Πριν ένα μήνα, η λεγόμενη «σύνοδος ηγετών» των Βαλκανίων δημιουργήσει για πρώτη φορά ένα νέο πεδίο άσκησης μεταναστευτικής πολιτικής, που συγκεντρώνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο χώρο που αναφέρεται ως ο «βαλκανικός δρόμος». Κράτη-μέλη της ΕΕ, κράτη υπουργία προς ένταξη και μη συζητούν τρόπους για να επανακτήσουν τον έλεγχο επί της μετανάστευσης. Τον επόμενο μήνα θα δούμε πολλές πρωτοβουλίες και πειραματισμούς διακυβερνητικής διαχείρισης της μετανάστευσης.

Δεν αποτελεί πρόβλημα για την ΕΕ και τα εκτός ΕΕ κράτη του «βαλκανικού δρόμου» το γεγονός ότι είναι νομικά και θεσμικά ετερογενή; Μπορούν να αντιδράσουν με ένα συντονισμένο τρόπο;

Ακόμη και αν μπορούν δεν νομίζω ότι γνωρίζουν τον τρόπο. Η αντίδρασή τους βρίσκεται υπό επεξεργασία. Ο ετερογενής χώρος των Βαλκανίων μπορεί να αποδειχθεί το κατάλληλο εργαστήριο για τον πειραματισμό πάνω σε νέους τρόπους προσέγγισης της μετανάστευ-

σης. Βέβαια, ανά πάσα στιγμή μπορεί να καταφύγουν στη βία και τη μαζική κράτηση, αλλά δεν είμαι πεπεισμένος ακόμη ότι αυτό είναι που πρόκειται να δούμε. Το πρόβλημα της ΕΕ είναι ότι ενώ τις τελευταίες δεκαετίες επιχειρεί τον εξευρωπαϊσμό της μεταναστευτικής και προσφυγικής πολιτικής, έχει στην πραγματικότητα δημιουργήσει ένα μάλλον άκαμπτο πλαίσιο που δεν της επιτρέπει ελιγμούς. Αυτό αφορά κατά κύριο λόγο την αυξανόμενη επιρροή της νομοθεσίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων που επιβάλλεται μέσω δικαστικών αποφάσεων, ιδιαίτερα του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Αν είναι κάτι που μπορώ να προβλέψω, είναι ότι θα πολλαπλασιαστεί η προσφυγή των κρατών σε μορφές κράτους έκτακτης ανάγκης και κατάστασης εξαίρεσης, ώστε να προβούν σε νέες πολιτικές ελέγχου της μετανάστευσης, που παρακάμπτουν το δημοκρατικό έλεγχο και τους νομικούς περιορισμούς.

* Ο Μπερντ Κάσπαρεκ είναι μέλος της οργάνωσης Karawane-Muenchen και του <http://bordermonitoring.eu/>. Πρόσφατα συμμετείχε στην εκδήλωση του Δικτύου «Προσφυγική κρίση ή κρίση του ευρωπαϊκού καθεστώτος ελέγχου και διαχείρισης της μετανάστευσης», στο Στέκι Μεταναστών της Αθήνας.

Προσφυγικό

Κατάληψη Νοταρά 26

Στις 25/9 καταλάβαμε το εγκαταλελειμένο δρόφο κτίριο του ΕΤΕΑΜ στην οδό Νοταρά 26 στα Εξάρχεια, σε συνέχεια της κατάληψης σε κτίριο της οδού Αραχώβης, το οποίο όμως κρίθηκε ακατάλληλο για χρήση.

Η κατάληψη στέγησε προσφύγων και μεταναστών αποτελεί μια προσπάθεια να δοθεί συγκεκριμένη και πρακτική απάντηση στο ζήτημα της αλληλεγγύης στους πρόσφυγες και στους μετανάστες, ακριβώς τη στιγμή που το προσφυγικό ζήτημα κλιμακώνταν, με χιλιάδες πρόσφυγες να πνίγονται στη θάλασσα της Μεσογείου και να στοιβάζονται στα λιμάνια των νησιών και τις πλατείες των πόλεων.

Η κίνηση της κατάληψης για τη δημιουργία μιας Αυτοοργανωμένης Κινηματικής Δομής προσωρινής φιλοξενίας αποτελεί μια μορφή αγώνα η οποία, χωρίς να υποβιβάζει καθόλου τα πολιτικά ζητήματα και τις διεκδικήσεις που αναδεικνύει το προσφυγικό και μεταναστευτικό ζήτημα, μας μετατοπίζει από το επίπεδο της καταγγελίας και της διαμαρτυρίας σε αυτό

κέντρο της Αθήνας λειτουργεί στον αντίποδα αυτής της πολιτικής, δεν απομονώνει ούτε κρύβει τους πρόσφυγες από τα μάτια της κοινωνίας, αντίθετα διεκδικεί την αλληλεγγύη και τη συμμετοχή της, την οποία και κέρδισε σε μεγάλο βαθμό, όπως φαίνεται από τις εκατοντάδες ανθρώπων που ανταποκρίθηκαν στα καλέσματα για βοήθεια. Η κατάληψη έδειξε ότι μπορούμε να επανανοματοδοτίσουμε το δημόσιο πλούτο, και από κρατική ιδιοκτησία να του προσδώσουμε το χαρακτήρα του κοινού αγαθού που καλύπτει κοινωνικές ανάγκες.

Η κατάληψη της Νοταρά, ακριβώς επειδή αποτελεί κίνηση αλληλεγγύης και όχι φιλανθρωπίας, δεν περιορίστηκε στην οργάνωση της φιλοξενίας, αλλά προσπάθησε να αναδείξει τις πολιτικές αιχμές του προσφυγικού και μεταναστευτικού ζητήματος: ανοικτά σύνορα, ελεύθερη μετακίνηση των προσφύγων και μεταναστών, το δικαίωμά τους να ζήσουν σε έναν ασφαλή τόπο με αξιοπρέπεια και ελευθερία, ενάντια στις πολιτικές της Ευρώπης-Φρούριο, του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας. Γι' αυτόν το λόγο συμμετείχε και συμμετέχει στη συγκρότηση της πρωτοβουλίας ενάντια στο φράχτη του Έβρου και πήρε μέρος στην πανελλαδική κινητοποίηση στις Καστανιές Έβρου στις 31/10, στην πανελλαδική μέρα δράσης για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες στις 18/12, αλλά και σε πολλές εκδηλώσεις που οργάνωσαν κινηματικές συλλογικότητες σε όλη την Ελλάδα.

Η κατάληψη από την αρχή λειτουργεί αυτοοργανωμένα, αμεσοδημοκρατικά και οριζόντια, με βασικό όργανό της τη γενική συνέλευση που γίνεται δύο φορές την εβδομάδα. Το εγχείρημα είναι πολύ απαιτητικό, αφού για τη λειτουργία του χρειάζεται 24ωρη παρουσία και προσφορά στο χώρο και διαχείριση ενός πολύ μεγάλου όγκου υλικών για την κάλυψη των αναγκών των φιλοξενούμενων. Για την καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων, αλλά και την ενεργοποίηση και συμμετοχή όσο πιο πολλών ανθρώπων, σχηματίστηκαν ομάδες εργασίας (αποθήκης, ιατρικής φροντίδας, υποδοχής, επικοινωνίας) οι οποίες λειτουργούν καθημερινά όλο το 24ωρο με 3ωρες βάρδιες. Το κτίριο διαμορφώθηκε από την αρχή έτσι ώστε κάθε οικογένεια να έχει το δωμάτιό της, δημιουργήθηκαν μπάνια σε κάθε δρόφο, μια μεγάλη τραπεζαρία και ένας παιδότοπος στον 1ο δρόφο. Αυτή τη στιγμή το κτίριο έχει χωρητικότητα 110 ανθρώπους. Η προσφορά στρωμάτων, σεντονιών, κουβερτών, ειδών υγιεινής,

ρούχων, φαρμάκων και τροφίμων υπήρξε τεράστια από δόλη την Ελλάδα. Για τη σύτιση των φιλοξενούμενων προσφύγων δύνονται καθημερινά πρωινό από την ίδια τη Νοταρά και δύο γεύματα (μεσημεριανό, βραδινό) τα οποία παρασκευάζονται από δήδη υπάρχουσες κινηματικές κουζίνες (η κουζίνα του Nosotros, η El chef από το Στέκι Μεταναστών, η Συλλογική Κουζίνα της Τετάρτης από το Αυτόνομο Στέκι, η κουζίνα αλληλεγγύη από τον Κ.Π.Κ. Λαμπτηδόνα, η νομαδική κουζίνα από το συνεργατικό καφενείο της Ακαδημίας Πλάτωνος και πρωτοβουλία συντρόφων-ισσών από την κατάληψη της Ανάληψης). Η συνεργασία δύλων αυτών των δομών γύρω από ένα πρακτικό και σε βάθος χρόνου εγχείρημα αποτελεί ενδιαφέροντα πειραματισμό και μια σοβαρή παρακαταθήκη εμπειρίας για τη δικτύωση παρόμοιων εγχειρημάτων. Η κατάληψη εξαρχής έκανε κινήσεις για να έρθει σε επαφή με τη γειτονιά, να κοινοποιήσει το χαρακτήρα της και να καλλιεργήσει σχέσεις εμπιστοσύνης με τους περίοικους.

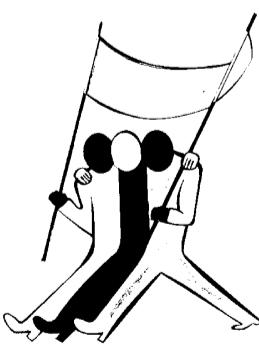
Μέχρι τις 29/11 έχουν φιλοξενηθεί στην κατάληψη 1.700 ότομα, τα περισσότερα από το Αφγανιστάν και κάποια από τη Συρία. Εξαρχής στόχος ήταν να δοθεί προτεραιότητα στη φιλοξενία σε οικογένειες, ασυνδέστους ανήλικους, γυναίκες και άλλες ευπαθείς ομάδες. Ο χρόνος φιλοξενίας είναι συνήθως από μία έως τρεις μέρες και σπάνια ξεπέρασε τη μια βδομάδα. Ο μικρός χρόνος παραμονής, καθώς άμεσος στόχος των φιλοξενούμενων είναι να συνεχίσουν το ταξίδι τους προς την Ευρώπη, δεν επιτρέπει στους φιλοξενούμενους να εμβαθύνουν στο χαρακτήρα του εγχειρήματος, αντιλαμβάνονται ότι αυτή δεν είναι μια κρατική δομή όπως αυτές που είχαν συναντήσει ως τώρα στο ταξίδι τους, χωρίς όμως να μπορούν να διακρίνουν και το χαρακτήρα του εγχειρήματος. Η αίσθηση της προσωρινότητας και της ανά πάσα στιγμή αναχώρησης δεν επιτρέπει να οικοδομηθούν πιο βαθιές σχέσεις με τους αλληλέγγους, ούτε να δοθούν ευκαιρίες για μια πιο ουσιαστική συμμετοχή στη λειτουργία του εγχειρήματος. Όμως, δεν έλειψαν οι συγκιντικές στιγμές ανάμεσα στους αλληλέγγους και τους φιλοξενούμενους, όπου η δύναμη της αλληλεγγύης ξεπερνούσε τα εμπόδια στην επικοινωνία και έκτιζε γέφυρες. Σημαντικό ρόλο στην επικοινωνία των αλληλέγγυων με τους φιλοξενούμενους παιζουν οι διερμηνείς, στη συντριπτική τους πλειονότητα μετανάστες που ζουν χρόνια στην Ελλάδα, οι οποίοι πλέον αποτελούν αναπόσπαστο και οργανικό κομμάτι της κατάληψης.

**Σύντροφοι-ισσες
που συμμετέχουμε στην κατάληψη**

της άμεσης και αυτοοργανωμένης κινητοποίησης των αλληλέγγυων κοινωνικών δυνάμεων.

Μην έχοντας καμία εμπιστοσύνη στις κρατικές στρατηγικές διαχείρισης, από τη μια, και στην «αφιλοκερδή» δράση των ΜΚΟ, από την άλλη, αποφασίσαμε να αναδείξουμε την κοινωνική αυτενέργεια και την κινηματική δημιουργικότητα. Το κράτος και οι ΜΚΟ δεν αποδείχθηκαν μονάχα ανεπαρκείς ως προς την διαχείριση του ζητήματος, αλλά ταυτόχρονα έγινε ολοφάνερη η στρατηγική τους απέναντι σε αυτούς τους «ανεπιθύμητους» πληθυσμούς: πλασματικός διαχωρισμός σε πρόσφυγες και μετανάστες, frontex, hot spots, στρατόπεδα συγκέντρωσης, στέγαση σε χώρους όσο το δυνατό πιο αποκομμένους από τον αστικό ιστό. Ταυτόχρονα, οι περισσότερες ΜΚΟ διαχειρίζονται τεράστια κονδύλια με αμφιλεγόμενα αποτελέσματα. Η κατάληψη σε ένα εγκαταλελειμένο κρατικό κτίριο στο

«Λιγότερο κράτος» και ιδιωτικοποίηση

Όσο περνούν τα χρόνια γίνεται όλο και πιο ξεκάθαρο ότι το κράτος υποχωρεί αφήνοντας τη θέση του στο κενό που δημιουργείται σε ιδιώτες εργολάβους, μη κυβερνητικές οργανώσεις, φορείς και επιχειρηματίες. Σε τομείς νευραλγικούς ή και λιγότερο σημαντικούς οι θέσεις εργασίας δεν καλύπτονται πλέον από το Δημόσιο – κάτι το οποίο συνεπάγεται σταθερότητα στην υπηρεσία που παρέχεται στον πολίτη αλλά και στην εργασία για τα άτομα που καλύπτουν τη θέση.

Πριν ακόμη και από το επίσημο κλείσιμο υπηρεσιών και οργανισμών, είχαν ήδη αρχίσει να παρεισφέρουν και να αναλαμβάνουν το ρόλο που όφειλε να ασκεί μια κρατική δομή, πλήθος προγραμμάτων με χρηματοδότηση ευρωπαϊκή ή από ιδρύματα επιχειρηματικών ομίλων, καθώς και η υπεργολαβική ανάληψη αλλά και αντίληψη και διεκπεραίωση υπηρεσιών αντί του Δημοσίου.

Παράδειγμα πρώτο, όχι τόσο γνωστό

Γιατί το υπουργείο Παιδείας αναθέτει σε άλλους φορείς την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων;

Τα τελευταία πολλά χρόνια βλέπουμε να υλοποιούνται στο δημόσιο σχολείο εκπαιδευτικά προγράμματα που απευθύνονται σε δίγλωσσα παιδιά, σε παιδιά Ρομά και σε παιδιά της μουσουλμανικής κοινότητας. Τα προγράμματα υλοποιούνται με χρηματοδότηση ΕΣΠΑ και άρα αποσπασματικά, με μεγάλες χρονικές περιόδους κενές, δειγματοληπτικά σε κάποια σχολεία και φυσικά με τις και τους εκπαιδευτικούς που απασχολούνται να βρίσκονται σε καθεστώς εξαίρεσης εργασιακών δικαιωμάτων. Το υπουργείο αρνείται να αναλάβει την ευθύνη που του αναλογεί και να φροντίσει να καλύπτει τις (πάγιες και διαρκείς) ανάγκες των μαθητών και των μαθητριών που προέρχονται από λιγότερο προνομιούχες ομάδες ή που χρειάζονται υποστήριξη στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ορίζει π.χ. το πανεπιστήμιο υπεργολάβο, του αναθέτει το έργο και έτσι εμφανίζει έργο υποστηρικτικό σε ευάλωτες κοινωνικά ομάδες και αντί να εντάξει στον κρατικό προϋπολογισμό το συγκεκριμένο έργο, δημιουργεί ακόμη μια ταχύτητα – τη χαμηλότερη – εργαζόμενων στο σχολείο, με μπλοκάκι και χωρίς δυνατότητα αναγνώρισης προϋπηρεσίας.

Παράδειγμα δεύτερο, πασίγνωστο

Γιατί αναλαμβάνουν ιδιωτικές εταιρείες τη

φύλαξη, τον καθαρισμό και τη σίτιση δημόσιων φορέων;

Η δολοφονική επίθεση στην Κωνσταντίνα Κούνεβα άνοιξε τη συζήτηση αυτή ήδη από το 2009. Τη συνέχισε ο επίμονος αγώνας των καθαριστριών του υπουργείου Οικονομικών. Πολλές έρευνες δημοσιεύτηκαν και συνεχίζουν να διενεργούνται με θέμα το πόσο παραπάνω στοιχίζουν στον κρατικό προϋπολογισμό αναθέσεις σε ιδιωτικές εταιρείες αντί της πρόσληψης μόνιμου προσωπικού για να καλύπτει τις διαρκείς ανάγκες και πόσος είναι ο μισθός που τελικά φτάνει στα χέρια των εργαζομένων με τις συγκεκριμένες σχέσεις εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να δούμε και τις περιπτώσεις των λεγόμενων «voucher», που με χαμηλότατο μισθό και χωρίς συνδικαλιστικά δικαιώματα καλύπτουν τέτοιους είδους θέσεις στο Δημόσιο. Πίσω απ' όλα αυτά διαβάζουμε ξεκάθαρα το ξήλωμα των δημόσιων υπηρεσιών και της αντικατάστασής τους με εργαζόμενους-ες που για λίγους μίνες απολαμβάνουν το «δικαίωμα στην εργασία» με αντίτιμο 400€.

Παράδειγμα τρίτο, πιο πρόσφατο

Πού κρύβεται το κράτος όταν καθημερινά περνούν από τη χώρα χιλιάδες πρόσφυγες και μετανάστες που χρειάζονται στρίπη;

Δεν λέμε τίποτα πρωτότυπο ή κάτι που δεν ακούγεται συνεχώς τους τελευταίους μίνες. Μη κυβερνητικές οργανώσεις, ντόπιες και ξένες, καλύπτουν με το αζημώτο το κενό που αρνείται πεισματικά να καλύψει το Δημόσιο. Φορείς χωρίς πιστοποίηση πολλές φορές, χωρίς εγγύηση για την καταλληλότητα των υπηρεσιών τους δαγκωνίζονται στη διάσωση, περιθαλψη και φιλοξενία των προσφυγικών πληθυσμών. Στην κατάσταση αυτή, που αγγίζει τα όρια της ανθρωπιστικής κρίσης, το κράτος μένει εκκωφαντικά σιωπηλό με την απραξία του και την εκχώρηση της πρωτοβουλίας λήψης αποφάσεων για την πορεία της διαδικασίας σε φορείς έξω απ' αυτό.

Οι συνέπειες για τις εργαζόμενες και τους εργαζόμενους σ' αυτό τον κύκλο έξω από το Δημόσιο αλλά ουσιαστικά για το Δημόσιο είναι πολλαπλές. Ο ορισμός της επισφάλειας βρίσκει την ακριβή του έννοια στις περιπτώσεις αυτές. Ανακύλωση της ανεργίας και χρηματοδοτήσεις που δεν φτάνουν ποτέ στην ώρα τους ώστε να καλυφθούν οι οικονομικές υποχρεώσεις απέναντι στους εργαζόμενους. Μισθοί κάτω από το βασικό και φυσικά μπλοκάκι, άρα έξτρα επιβάρυνση για την κάλυψη ασφάλισης και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Ίσως ακόμη πιο σημαντικό να είναι όμως το συνεχές αίσθημα της ανασφάλειας.

δυσκολία να αποκτηθεί μια συγκεκριμένη εργασιακή ταυτότητα και η συνεχής αναζήτηση οποιασδήποτε θέσης εργασίας προκύπτει. Και συνεπακόλουθα η αδυναμία οργάνωσης των εργαζομένων στην κατεύθυνση διεκδίκησης και καταγγελίας των μεσαιωνικών εργασιακών συνθηκών, αδυναμία η οποία εντείνεται από ακόμη και την άρνηση κάποιων σωματείων να εγγράφουν μέλη τους εργαζόμενους με τις παραπάνω εργασιακές σχέσεις. Ο παραδοσιακός συνδικαλισμός μοιάζει να απευθύνεται σε εργαζόμενους σε αλυσίδα παραγωγής και σε χώρους μαζικής προσέλευσης (πού να τους βρει άραγε;) και κλείνει τα μάτια μπροστά στο νέο εργασιακό υποκείμενο. Δεν έχει καταφέρει να αναπτύξει τα εργαλεία που θα υποστηρίζουν τα μεμονωμένα άτομα που εργάζονται περιστασιακά σε φορείς και επιχειρήσεις και για το λόγο αυτό αποτελούν και τα πιο εύκολα θύματα εργασιακής εκμετάλλευσης. Φυσικά και έχουν ξεκινήσει τα τελευταία χρόνια σε πρωτοβάθμιο επίπεδο οι διακλαδικές συσπειρώσεις εργαζομένων με κοινό χαρακτηριστικό την επισφάλεια ή το μπλοκάκι, σε μια προσπάθεια ενδυνάμωσης της διαδικασίας διεκδίκησης και διάχυσης της πληροφορίας για την κατάσταση που επικρατεί, αλλά δυστυχώς δεν φτάνει μόνο αυτό.

Πέρα από τα εργασιακά θα πρέπει να σχολιαστούν και οι υπηρεσίες που παρέχονται με τον τρόπο αυτό: αποσπασματικές, δειγματοληπτικές και ανάλογα με τη ροή χρηματοδότησης. Σε πολλές περιπτώσεις δεν είναι καν πιστοποιημένες για την καταληλότητά τους στον τομέα τους, μιας και η έγκριση δίνεται κυρίως σε οικονομικό επίπεδο από τη χρηματοδοτούσα αρχή. Και παράλληλα ανοίγονται την πόρτα σε σταθερή παρουσία, μέσα στους δημόσιους φορείς, της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, επιτρέπει την απόκοντη αντίτιμη σύμπραξη κράτους και ιδιωτικών φορέων, κάτι που μας κάνει να ανησυχούμε για το πόσο ακόμη θα συμπράττει το Δημόσιο σ' αυτές τις κολλεγίες και δεν θα αποσυρθεί πλήρως αφήνοντας πολίτες και εργαζόμενους στο έλεος της ανάπτυξης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

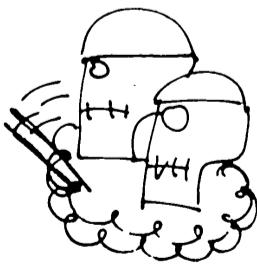
Ασφαλώς θέμα δεν είναι μόνο η ανακύλωση της ανεργίας και τα ανύπαρκτα εργασιακά δικαιώματα. Είναι και η σαφής μη τοποθέτηση του κράτους απέναντι σε όλα αυτά τα ζητήματα, τα οποία είναι παρόντα και πρέπει να αντιμετωπιστούν. Και η ανάπτυξη πολιτικών αντιμετώπισης προϋποθέτει ανάπτυξη ξεκάθαρης πολιτικής θέσης, σύγκρουση με συντηρητικές δυνάμεις και εργοδοτικά δικαιώματα και χάραξη κεντρικής πολιτικής γραμμής.

Και κάτι ακόμη: Υπεράσπιση του Δημόσιου από τη σκοπιά της κοινωνίας και όχι της κρατικοϊδιωτικής γραφειοκρατίας.

Βαγγελίτσα Κοντοδήμα

KOIVOUVIKO

Η δίκη του Δικτύου και η μέρα της Μαρμότας

Τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές, βρισκόμαστε λίγο πριν την ολοκλήρωση της δίκης του Δικτύου κατά της Ομάδας Δέλτα. Η ιστορία πλέον γνωστή. Στις 5 Μαΐου του 2010 μετά την παλλαϊκή διαδήλωση κατά του Μνημονίου και τον εγκληματικό εμπρησμό της Μαρφίν, οι αστυνομικές μονάδες παίρνουν εντολές να κατακλύσουν τα Εξάρχεια και να ενεργήσουν «σαν οδοστρωτήρες». Στο πλαίσιο της τρομοκρατίας που εξαπέλυσε τότε η αστυνομία, μια ομάδα Δέλτα εισέβαλε απρόκλητα στα γραφεία του Δικτύου για τα Πολιτικά και Κοινωνικά Δικαιώματα και του Δικτύου Κοινωνικής Υποστήριξης Προσφύγων και Μεταναστών, χτύπησε και τραυμάτισε μέλη των συλλογικοτήτων –εκ των οποίων ένα σοβαρά– και κατέστρεψε υπόδομές.

Το φθινόπωρο του 2013 έγινε η δίκη έπειτα από μήνυση που υπέβαλαν οι δύο συλλογικότητες, η οποία κατέληξε στην προκλητική αθώωση των Δελτάδων και στην ακόμη πιο εξοργιστική απόφαση του Δικαστηρίου ότι οι τραυματισμοί και οι καταστροφές είναι άγνωστο πώς συνέβησαν, εφόσον έγινε δεκτός ο ισχυρισμός των μπάτσων ότι δεν μπήκαν ποτέ μέσα στο κτίριο. Ωστόσο, η απόφαση αυτή πήταν πράγματι σκανδαλώδης αν κοίταζε κανείς τα αποδεικτικά στοιχεία (φωτογραφίες, πινακίδες κυκλοφορίας, ιατροδικαστική έκθεση από τον τραυματισμό) και τις μαρτυρίες της πολιτικής αγωγής. Με αυτά τα δεδομένα, αμέσως μετά την ολοκλήρωση της δίκης, ο Εισαγγελέας Εφετών κ. Ασπρογέρακας ασκεί έφεση και η υπόθεση παίρνει ξανά το δρόμο της Δικαιοσύνης.

Και ερχόμαστε στο παρόν, στην εκδίκαση της έφεσης, και μάλιστα σε μια συγκυρία όπου η Ομάδα Δέλτα έχει διαλυθεί, αφού στο μεταξύ βέβαια είχε παρουσιάσει ένα διόλου ευκαταφρόνητο δείγμα εργασίας (βίας, τραυματισμών, τρομοκρατίας και αυθαιρεσίας), με απόγειο την τελευταία περίοδο τον βασανισμό ανθλικών συλληφθέντων.

Ωστόσο, και πάλι κατά την εξέλιξη της δίκης, ένας νηφάλιος παραπρητής θα έβλεπε ένα συμπαγές κατηγορητήριο, με τις καταθέσεις των μαρτύρων κατηγορίας να ξετυλίγουν ξανά το νήμα αυτής της ιστορίας βίας, ρατσισμού και ολοκληρωτικών πρακτικών που οδήγησε στο βανδαλισμό του Δικτύου και στον τραυματισμό ανθρώπων για τις ίδεες τους. Έγινε, δε, για μια ακόμη φορά σαφές ότι η εισβολή δεν πήταν τυχαία, αλλά είχε στόχο να εκφοβίσει, να «τραυματίσει» και να εκδικηθεί έναν πολιτικό χώρο που στηλιτεύει την αστυνομική βία δημοσίως και επανειλημένως. Από την άλλη, οι Δελτάδες παρουσίασαν ένα σενάριο-καρικατούρα, σύμφωνα με το οποίο δεν μπήκαν ποτέ στα γραφεία και, για

την ακρίβεια, περνώντας απέξω σχεδόν τυχαία (!) τους επιτέθηκε ένα εξαγριωμένο μπουλούκι 40 αναρχικών που «ξεφύτρωσε» ξαφνικά στην Τσαμαδού και το οποίο προσπάθησε να τους τραβήξει μέσα στα γραφεία του Δικτύου. Προς... ενίσχυση μάλιστα των ομολογιών τους και για να «τρίξουν τα δόντια» στην πολιτική αγωγή, έσπεισαν να συσχετίσουν το Δίκτυο με την τρομοκρατία, επισημαίνοντας στους δικαστές ότι πρόκειται για εχθρούς του κράτους, της Δικαιοσύνης, των δικαστών.

Είναι βέβαια γεγονός ότι όταν η Δικαιοσύνη «χαίδεύει» τους κρατικούς λειτουργούς της που αυθαιρετούν επανειλημένα καταπάτωντας τους νόμους που έχουν ορκιστεί να υπηρετούν –αντί να τους τιμώρει παραδειγματικά– το μόνο που επιτυγχάνει είναι ένας φαύλος κύκλος αυθαιρεσίας –απιμωρησίας και πάλι από την αρχή. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι κατηγορούμενοι αστυνομικοί και κυρίως ο Γκόβας που αναγνωρίστηκε ως δράστης του σοβαρού τραυματισμού του μέλους του Δικτύου, δεν «πρωταγωνιστούν» για πρώτη φορά σε περιστατικά αστυνομικής βίας και τραυματισμών (βλ. περίπτωση Αμερικανίδας, περιστατικό σε καφετέρια των Εξαρχείων κ.ο.κ.). Ακόμη όμως και αν η τελική έκβαση αυτή τη φορά είναι επιτέλους δίκαιη, μόνο μια πλατιά κοινωνική απονομιμοποίηση της κρατι-

κής αυθαιρεσίας θα μπορούσε να φέρει ριζικές αλλαγές. Φυσικά η κατάργηση ομάδων επιθεσης όπως η Δέλτα –όπως αντίστροφα και η δημιουργία τους την περίοδο των πρώτων μνημονιακών κυβερνήσεων– είναι ζήτημα πολιτικής βούλησης. Όπως ζήτημα πολιτικής βούλησης είναι και η απόφαση μετά την κατάργηση να μη διαχωθούν στα υπόλοιπα αστυνομικά σώματα και υπηρεσίες ενισχύοντας τους υπάρχοντες και αλώβητους προς το παρόν φασιστικούς θύλακες στο εσωτερικό τους – για τους οποίους παρεμπιπόντως δεν φαίνεται να υπάρχει σχέδιο διάλυσης.

Όσον αφορά πάντως την τελική έκβαση της δίκης, προς το παρόν αφίνουμε στο δικαστήριο να κρίνει την δλη υπόθεση και κυρίως το δαιμόνιο σενάριο των αστυνομικών. Έτσι, «κρατώντας μικρό καλάθι», παραμένουμε πάντα σε εγρήγορση θεωρώντας ότι το πραγματικό στοίχημα παίζεται στο δρόμο και στις συνειδήσεις. Αναρωτιέται κανείς, ωστόσο, αν η ιστορία επαναλαμβάνεται ως φάρσα, σύμφωνα με τη γνωστή ρίση, τότε ως τι θα επαναλαμβανόταν σήμερα η φάρσα που ζήσαμε εμείς αντί δίκης το 2013; Ας ελπίσουμε όχι ως μέρα της Μαρμότας...

Μυρτώ Λαζαρίδου

Να μην εκδοθούν στην Ιταλία οι πέντε έλληνες φοιτητές

Την 1η Μαΐου 2015 πέντε έλληνες φοιτητές, που βρίσκονταν στην Ιταλία για τις πασχαλινές διακοπές, συνελήφθησαν κατά τη διάρκεια της πρωτομαγιάτικης διαδήλωσης στο Μιλάνο μαζί με αρκετά άλλα άτομα. Εξετάστηκαν από την αστυνομία, αφέθηκαν ελεύθεροι και επέστρεψαν κανονικά στην Ελλάδα.

Όμως, στις 12 Νοεμβρίου συνελήφθησαν στα σπίτια τους στην Αθήνα με βάση ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης που ζητάει την έκδοσή τους στην Ιταλία για να δικαστούν με βαρύτατες κατηγορίες, οι οποίες σχετίζονται με επεισόδια που έγιναν στη διαδήλωση της Πρωτομαγιάς. Στις 23 Νοεμβρίου έφτασε επίσημα το ένταλμα στις ελληνικές αρχές και επίκειται το Συμβούλιο Εφετών να αποφασίσει αν θα εκδοθούν.

Πέρα από τον αυταρχικό/ολοκληρωτικό χαρακτήρα των ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης και το κλίμα της «ευρωπομοκρατίας» ενάντια στις διεθνείς διαδηλώσεις, η Ιταλία αποτελεί πρωτοπόρο στην ενοχοποίηση αλλοδαπών πολιτών που συμμετέχουν σε κινητοποιήσεις στο έδαφός της (να θυμίσουμε μόνο τη βάναυση απέλαση 150 ελλήνων πολιτών στο λιμάνι της Ανκόνα τον Ιούλιο του 2001 ως υπόπτων για την πραγματοποίηση επεισοδίων στην επικείμενη διεθνή διαδήλωση της Γένοβα). Πιστεύουμε ακράδαντα ότι οι ιταλικές αρχές ενοχοποιούν σκόπιμα τους έλληνες φοιτητές αφενός για να αναβαθμίσουν την προσφιλή θεωρία τους του «ξένου δακτύλου» και αφετέρου για να ενισχύσουν την αστυνομική καταστολή των διεθνών διαδηλώσεων.

Μαζί με το Δήμο Αγίας Παρασκευής, όπου κατοικούν οι πέντε διωκόμενοι, δεκάδες συλλογικότητες και οργανώσεις του αντεξουσιαστικού και αριστερού χώρου εκφράζουμε την αμέριστη αλληλεγγύη μας στους πέντε κατηγορούμενους και απαιτούμε την παύση της δίωξής τους.

ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Τουρκία: δεσποτισμός στο εσωτερικό, επεκτατισμός στο εξωτερικό

Ηοπισθοχώρηση του ΑΚΡ, που ξεκίνησε με την εξέγερση στο πάρκο Γκεζί, τελειώνει μετά τις εκλογές της 1ης Νοεμβρίου. Το γεγονός ότι το HDP πέρασε το όριο του 10% αλλά έχασε σε δυναμική, δεν αποτελεί για εμάς την ουσία της ήττας. Η πραγματική αιτία της ήττας από την εξέγερση μέχρι και τις εκλογές της 7ης Ιουνίου ήταν το γεγονός ότι το ΑΚΡ κατάφερε να σταματήσει την κάθοδο του.

Παρ' όλο που η νεοφιλελεύθερη πολιτική του AKP δέχτηκε πλήγμα, εντούτοις μέσα από μια συντρητική και λαϊκιστική ρητορική κατάφερε να γιατρέψει τις πληγές του ίπρος το παρόν, βέβαια! Από την πίττα της 7ης Ιουνίου μέχρι τη νίκη της 1ης Νοεμβρίου έπαιξε μεγάλο ρόλο η παρέμβαση του Ερντογάν. Η παρέμβαση αυτή άλλοτε εκφράστηκε με τη βία και άλλοτε μέσα από το «χάιδεμα» της εσωτερικής αντιπολίτευσης. Η τελευταία ζούσε με το όνειρο του 2011, δηλαδή με το ρόλο του AKP ως σταθεροποιητικής δύναμης στην Τουρκία. Το σύστημα της Τουρκίας ήταν ανίκανο στην εξεύρεση ενός άλλου κόμματος για τη διακυβέρνηση της χώρας. Το AKP απέδειξε ότι είχε τη δύναμη να διδαχθεί από την πίττα της 7ης Ιουνίου.

Στην τελευταία εκλογική καμπάνια κινήθηκε στη λογική του μαστίγου και του καρότου. Το καρότο είχε δύο εκδοχές. Η πρώτη ήταν ο κατώτερος μισθός στις 1.300 λίρες και η δεύτερη ήταν η επίτευξη της ειρήνης με το φιλοκουρδικό κόμμα, εάν αυτό κατάφερνε να αρνηθεί τον εαυτό του. Το δεύτερο έπαιξε σημαντικό ρόλο στην αποδοχή του σε ορισμένους.

Η πολιτική του ΑΚΡ μετά την 7η Ιουνίου ικανοποίησε τη συντηρητική πολιτική του ΜΗΡ, ειδικά στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας και της κεντρικής Τουρκίας, παίζοντας ουσιαστικό ρόλο στη σύγκλιση των δυνάμεων γύρω από το ΑΚΡ. Έτσι, με αυτή την πολιτική, το ΑΚΡ απέδειξε ότι ήταν η μόνη δύναμη που μπορούσε να πολεμήσει το φιλοκουρδικό κόμμα. Εξάλλου, η ηγεσία του ΜΗΡ δεν ήταν ποτέ πειστική στο συντηρητικό κοινό.

Παρ' όλη τη νίκη του ΑΚΡ, η ανδούς του HDP αποτελεί αφετηρία για την Αριστερά στην Τουρκία. Σε αυτό το διάστημα, με τα τεκταινόμενα στο Ιράκ και τη Συρία, η αδυναμία του σοσιαλιστικού κινήματος για άμεσες απαντήσεις δημιουργήσει ένα κενό το οποίο προσπάθησε να καλύψει το HDP. Αυτή η αδυναμία στη δυτική Τουρκία ανάγκασε το κουρδικό απελευθερωτικό κίνημα να αναλάβει δράση. Έτσι, σήμερα, το HDP έχει την ηγεμονία της Αριστεράς στην Τουρκία. Το HDP πήγε στις εκλογές της 1ης Νοεμβρίου μέσα σε κλίμα τρομοκρατίας. Εκτός από τα εγκλήματα της Άγκυρας και την επίθεση στο Σουρούτς,

δεκάδες γραφεία του κόμματος βομβαρδίστηκαν και πολλά στελέχη προφυλακίστηκαν χωρίς λόγο. Με αυτές τις συνθήκες ήταν αδύνατη η εκλογική καμπάνια. Παρ' όλα αυτά, κατάφερε να μπει στη Βουλή, χάνοντας δύμας ένα εκατομμύριο ψήφους. Μετά τα χτυπήματα αυτά, ήταν λογικό να διαχυθεί ένα κλίμα φόβου. Οι αντιδράσεις στις επιθέσεις δεν ήταν οι αρμόδιουσες και θα δημιουργήσουν κάποιες συζητήσεις μέσα στο HDP. Αυτές οι συζητήσεις στο σύνολο του HDP θα φανεί στο μέλλον εάν θα έχουν αποτελέσματα.

Οι εκλογές έγιναν και τελείωσαν. Το σύστημα στην Τουρκία χωρίς το AKP δεν μπορεί να έχει τον έλεγχο. Βέβαια, αυτή η νίκη θα χρησιμοποιηθεί για να πιέσει το κουρδικό κίνημα. Μετά τις εκλογές, ακόμη και μέχρι σήμερα, στις κουρδικές περιοχές ισχύει η απαγόρευση της κυκλοφορίας και, μέσω αυτής, η επίθεση στον κουρδικό λαό. Πολλές γυναίκες και παιδιά σκοτώθηκαν μέσα στα σπίτια τους. Το AKP έχει δείξει ότι θα συνεχίσει αυτή την επιθετική πολιτική. Το μέχρι που θα μπορέσει να φτάσει εξαρτάται από τις αντιδράσεις του κουρδικού κινήματος και της Αριστεράς.

Ο πόλεμος
είναι η συνέχεια της πολιτικής
με άλλα μέσα

Αντεστραμμένη η διάσημη φράση του Κλαούζεβιτς νομίζουμε ότι απεικονίζει με σαφήνεια τη σχέση εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής των κυβερνήσεων του AKP τουλάχιστον την τελευταία δεκαετία. Έτσι, την πρώτη περίοδο του «φιλολαϊκού», «δημοκρατικού» και «κοσμικού ισλαμιστή» Ερντογάν συνοδεύει μια φιλοευρωπαϊκή και με πολιτικά μέσα ηγεμονική –προς τον αραβικό κόσμο– εξωτερική πολιτική. Αντίστοιχα, την τελευταία περίοδο αντιλαϊκής, αυταρχικής, ανοιχτά θρησκευτικής και αντικουρδικής κυβερνητικής πολιτικής του AKP εκτοξεύεται η μιλιταριστική, ιμπεριαλιστική και τυχοδιωκτική πλευρά της εξωτερικής πολιτικής του, με αποκορύφωμα την ενεργή συμμετοχή στον πόλεμο της

Συρίας, τη συνεχιζόμενη υποστήριξη στον ISIS και βεβαίως την κλιμάκωση της σύγκρουσης με τη Ρωσία.

Σε τέλικη ανάλυση πάντα, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι ο Ερντογάν, προσπαθώντας να διαχειριστεί τις οξείες αντιφάσεις που προκαλεί η διακυβέρνηση του [φτωχοποίηση στην ένταση της εσωτερικής μετανάστευσης και προσφυγοποίηση μεγάλων τμημάτων του κουρδικού πληθυσμού, ερημοποίηση μέρους της τουρκικής ενδοχώρας, ζέυνση του θρησκευτικού – και του πολιτικού – αυταρχισμού, ένταση της κοινωνικής πόλωσης, καθώς και σημαντικές τάσεις ριζοσπαστικοποίησης (ιδιαίτερα της νεολαίας), εφαρμόζει την πρόταση ενός άλλου θεωρητικού του πολέμου, του Σουν Τζου: Μετάτρεψε την αδυναμία σου σε επιδειξη δύναμης (επιθέση) κατά του αντιπάλου...

Η «φυγή προς τα εμπρός», λοιπόν, του ΑΚΡ προσπαθεί να δημιουργήσει –χρησιμοποιώντας όλο και συχνότερα στρατιωτικά μέσα– ευνοϊκό συσχετισμό στα νότια και στα ανατολικά της Τουρκίας, οικοδομώντας ταυτόχρονα καθεστώς έκτακτης ανάγκης στο εσωτερικό της με πυλώνες τις πολιτικές διώχεις αντιφρονούντων και την αντικουρδική κυρίως τρομοκρατία. Με αυτή την έννοια, στην πρωταγωνιστικός ρόλος της Τουρκίας στη συγκρότηση και τη δράση του ISIS στοχεύει βεβαίως στην ένταση διαδικασιών διάλυσης της Συρίας και το Ιράκ, που θα ενισχύσουν το ρόλο της Τουρκίας στην περιοχή και τον ανταγωνισμό της με το λιγότερο αποκλεισμένο πλέον από τη Δύση Ιράν, αλλά, ίσως περισσότερο, στον απόλυτο έλεγχο της κατάστασης (σε αυτό στηρίζεται στη δορυφορική κυβέρνηση Μπαρζανί στο Β. Ιράκ) στις κουρδικές περιοχές του Ιράκ και της Συρίας, με προφανή απήχηση και δυναμική στους κουρδικούς πληθυσμούς της ΝΑ Τουρκίας.

Όμως, ο επεκτατισμός και ο τυχοδιωκτισμός εμπειρίέχουν την αυτοκαταστροφήν τους. Ιδιαίτερα όταν το περιβάλλον είναι εξαιρετικά ρευστό και κάποιοι από τους «παιίκτες» που ανταγωνίζονται πολύ ισχυροί. Η πρόσφατη κρίση με τη Ρωσία το αποδεικνύει – ακόμα και αν ο Ερντογάν διέθετε τη συγκατάθεση των ΗΠΑ για τη ρίψη του ρωσικού αεροπλάνου Αναρωτιόμαστε, λοιπόν, μήπως τελικά γίνεται συμμετρική σκλήρυνση της εσωτερικής μετανάστευσης στην εξωτερική πολιτική αντί να λειτουργήσει ως σταθεροποιητικός παράγοντας για την καθεστώς Ερντογάν λειτουργήσει ως θρυαλλήδια στην αντίστροφη κατεύθυνση.

**Ντογάν Τσετίνκαγια,
Χουσεΐν Μπεμπρέκ**

Εθνικοί αγώνες, διεθνιστικά κινήματα: το Blockupy σε αναζήτηση νέου βηματισμού

Ο τρόπος με τον οποίο οι «εθνικές», πολιτικές και κινηματικές, πραγματικότητες επηρεάζουν τα διεθνιστικά κινήματα είναι πολλές φορές άδηλος – πλην καταλυτικός. Δεν εισηγούμαι, ασφαλώς, τη θέση της πεταλούδας που τινάζει τα φτερά της στο Πεκίνο και πυροδοτεί παγκόσμιες κοινωνικές εκρήξεις. Αν και, εν μέρει, ορθή αυτή η προσέγγιση – καθώς η έμπνευση των νικηφόρων αγώνων, ή έστω των αγώνων που δύθηκαν, ταξιδεύει, πολλές φορές, πολύ πιο μακριά από τα εθνικά σύνορα –, ωστόσο στη συγκυρία που διανύουμε, μάλλον, δεν μοιάζει να είναι αναλυτικά επίκαιρη. Απεναντίας, αυτό που φαίνεται να στοιχειώνει τα υφιστάμενα διεθνιστικά κινήματα είναι το αντίθετο φαινόμενο: Οι αλλαγές και οι αναπροσαρμογές που συνεπάγονται για το διεθνές πεδίο αγώνων τα αλλεπάλληλα τοσακίσματα των φτερών της περιβόητης πεταλούδας – εν προκειμένω της ελληνικής πεταλούδας. Με ποιες αιχμές, ποιες εκστρατείες και ποια κινηματικά γεγονότα θα εμψυχωθεί η δράση του Blockupy την επαύριο ματιώσης της κινηματικής δράσης και της επικράτησης του δόγματος TINA στην πολλά υποσχόμενη «ελληνική περίπτωση»;

Το Blockupy, όπως είναι ίσως γνωστό, συγκροτείται το 2013 ως ένα διεθνές όχημα κινητοποίησεων ενάντια στις πολιτικές λιτότητας και φτώχειας στην Ευρώπη. Με σπουδυλική στήλη ακτιβιστές και ακτιβίστριες προερχόμενους εκ των κυρίων από τη Γερμανία – λόγω, εικάζει κανείς, μιας ιδιότυπης «εθνικής» ενοχής για τον ηγετικό ρόλο της χώρας στην εκπόνηση του προγράμματος κοινωνικής ερήμωσης στην Ευρώπη – στο Blockupy συναρθρώνουν τις εμπειρίες και τα περιεχόμενα διεκδίκησης τους κινήματα και συλλογικότητες από την Ιταλία, τη Γαλλία, την Ισπανία, την Ολλανδία, το Βέλγιο και την Ελλάδα. Στόχος και πρόκληση γι'

αυτό το δίκτυο ευρωπαϊκών νομάδων είναι η δημιουργία θεαματικών γεγονότων διαμαρτυρίας που να καταδεικνύουν τους «νέους» (;) διεθνείς ρυθμιστές των ευρωπαϊκών και εντόπιων πολιτικών (Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Διεθνές Νομιματικό Ταμείο) και να ευνοούν τη συνάντηση και το συντονισμό των αντιστάσεων στην Ευρώπη της λιτότητας και του αυταρχισμού.

Μέχρι εδώ, καλά... Καλά, δηλαδή «οικεία», υπό την έννοια ότι το ιδίωμα Blockupy φέρει πολλά κοινά γνωρίσματα με το αντιπαγκοσμιοποιητικό κίνημα Ιορδόντιες μορφές οργάνωσης, μεγάλες διεθνείς διαδηλώσεις, διεθνείς συμμετέχοντες, αναζήτηση εναλλακτικών σε διεθνικό ορίζοντα, έμφαση στη δημιουργία συμπειληπτικών δομών διαβούλευσης, πολυθεματική ατζέντα κ.λπ.). Το ανοίκειο, ωστόσο, η διαφορά σε σχέση με τα διεθνιστικά κινήματα της εποχής της αθωότητας και των μεγάλων προσδοκιών, δεν συνίσταται μόνο στο ότι έχει μεσολαβήσει μια παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και ένα μαζικό κύμα διαμαρτυρίας (απανταχού «αγανακτισμένοι», κινήματα «Occupy»), κάτιο που σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες μεταφράστηκε και σε

κατάρρευση των κομματικών συστημάτων. Συνίσταται κυρίως στο γεγονός ότι το Blockupy αναπτύχθηκε σχεδόν σε απόλυτη ταύτιση με το «ελληνικό παράδειγμα» και ότι αναρριχήθηκε περισσότερο ως δίκτυο αλληλέγγυων ευρωπαϊκών ακτιβιστών σε μια χώρα-εργαστήριο λιτότητας και αντίστασης – και που επιτομή αυτής θεωρήθηκε η άνοδος του ΣΥΡΙΖΑ στην κυβέρνηση – και λιγότερο ως ένα ευρωπαϊκό δίκτυο αναζήτησης εναλλακτικών στη λιτότητα. Εξ ου και καθόλο το προηγούμενο διάστημα, κυρίως από τον Ιανουάριο του 2015 και με κορύφωση το δημοψήφισμα του Ιουλίου, η συμβολή του στη διεθνοποίηση του μηνύματος της αντίστασης, του «Όχι» στους άνωθεν ευρωπαϊκούς εκβιασμούς πήταν ανεκτίμητη. Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι, σε πολλές περιπτώσεις, οι συμμετέχοντες-ουσες στο Blockupy λειτούργησαν σαν ηχεία των ελληνικών πολιτικών εξελίξεων στις διάφορες ευρωπαϊκές χώρες (Γερμανία, Ιταλία), τονίζοντας πάντα την αναγκαιότητα της ευρωπαϊκής απάντησης, της δρθωσης ενός ευρωπαϊκού «Όχι», όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στα σχετικά κείμενα.

Μόνο που οι καιροί άλλαξαν. Στην πορεία το «Όχι» έγινε «Ναι»

και το αριστερό πείραμα διά κυβερνήσεως ΣΥΡΙΖΑ απέτυχε, συμπαρασύροντας και αρκετούς παράπλευρους πειραματισμούς με εγχειρήματα κοινωνικής ανάτασης και αποτίναξης του δόγματος TINA. Στη μετάβαση στο νέο σκηνικό το Blockupy βρέθηκε ενώπιον ενός τεράστιου στρατηγικού κενού. Λαμβανομένης υπόψη και της έκρηξης του προσφυγικού, της «προσφυγικής κρίσης» όπως συνηθίζεται να λέγεται, της συν αυτώ περαιτέρω αυταρχοποίησης των συνόρων ειδικών και του δημόσιου χώρου εν γένει ως απότοκο των τρομοκρατικών επιθέσεων στο Παρίσι, αντιλαμβάνομαστε ότι το τοπίο έγινε ολίγον πιο ζιοφώδες, κάτιο το οποίο φαίνεται πως επέτεινε την αμηχανία της πανευρωπαϊκής δικτύωσης. Όμως – όπως συμβαίνει στην Ιστορία – όταν στενεύουν τα περιθώρια δράσης και σωρεύονται νέα δεινά, τότε είναι που πρέπει να διευρυνθούν τα περιγράμματα και τα πεδία δράσης. Ασφαλώς και στην κρίσιμη αυτή καμπή προηγούμενες εκστρατείες χρειάζονται ανασκευή και νέες συνεκτικές αφηγήσεις. Ασφαλώς και θα είμαστε εκεί σε όλα τα κινηματικά ραντεβού για να πράξουμε νέα οράματα.

Λουκία Κοτρωνάκη

